

หลักสูตรพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ACTIVE LEARNING

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน

กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนรู้
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน

2023

คำนำ

จากยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561 – 2680 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561 - 2580) และแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพของประชากรทุกช่วงวัย ให้เป็นคนดี คนเก่งและมีคุณภาพ ซึ่งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สอดคล้องกับศักยภาพ ความสนใจ ความถนัด และการตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย โดยมีการศึกษาและการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของคนให้มีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่มีคุณภาพสูง และเป็นการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ ๆ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ตระหนักและมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้วยการส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะการเรียนรู้และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 พัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัดทุกโรงเรียนปรับหลักสูตรสถานศึกษา พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นครูยุคใหม่ มีศักยภาพและทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ พัฒนาตนเองและวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง จึงได้จัดกิจกรรมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก และมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะที่ต้องการในศตวรรษที่ 21 โดยผ่านกระบวนการพัฒนาตามหลักสูตรพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ Active Learning สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ขอขอบคุณคณะทำงาน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่ความร่วมมือในการดำเนินการเป็นอย่างดี เสมอมา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน

พฤษภาคม 2566

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

แผนการฝึกอบรมหลักสูตร : หลักสูตรพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านกระบวนการ

จัดการเรียนรู้ Active Learning สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน 1

หน่วยที่ 1 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

แบบ Fundamental AL Training

กระบวนการจัดการเรียนรู้ Active Learning แบบ Fundamental AL Training

โมดูลที่ 1 ปรับกระบวนการทัศน์ ชี้อัดสมรรถนะ 5

โมดูลที่ 2 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ นำสู่สมรรถนะ 11

โมดูลที่ 3 สื่อ นวัตกรรม นำสู่สมรรถนะผู้เรียน 18

โมดูลที่ 4 การวัดประเมินผล สู่สมรรถนะผู้เรียน 22

โมดูลที่ 5 นิเทศติดตาม หนุนเสริม เพิ่มเติมสมรรถนะ 25

หน่วยที่ 2 สร้างประสบการณ์พัฒนาคุณภาพด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

กิจกรรมสร้างประสบการณ์พัฒนาคุณภาพด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

สำหรับครูผู้สอน 34

กิจกรรมสร้างประสบการณ์พัฒนาคุณภาพด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา 40

กิจกรรมสร้างประสบการณ์พัฒนาคุณภาพด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

สำหรับศึกษานิเทศก์ 44

หน่วยที่ 3 แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ประเด็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 51

เอกสารอ้างอิง

52

คณะทำงาน

53

แผนการพัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษา

แผนการพัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ Active Learning สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ประกอบด้วยกิจกรรมการพัฒนา ดังนี้

หน่วยที่	รายละเอียด	เวลา (ชั่วโมง)
	ทดสอบก่อนฝึกอบรม (15 นาที)	
1	พัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษา ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ Active Learning แบบ Fundamental AL Training โมดูลที่ 1 ปรับกระบวนการทัศน์ ชี้ชัดสมรรถนะ โมดูลที่ 2 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ นำสู่สมรรถนะ โมดูลที่ 3 สื่อ นวัตกรรม นำสู่สมรรถนะผู้เรียน โมดูลที่ 4 การวัดประเมินผล สู่สมรรถนะผู้เรียน โมดูลที่ 5 นิเทศติดตาม หนุนเสริม เพิ่มเติมสมรรถนะ	6
2	สร้างประสบการณ์พัฒนาคุณภาพด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	12
3	แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	6
	ทดสอบหลังการอบรม (15 นาที)	
	รวมเวลา	24

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

1. สาระสำคัญ

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) สร้างแรงบันดาลใจ ให้คำปรึกษา ดูแล แนะนำ ทำหน้าที่เป็นโค้ช และพี่เลี้ยง (Coach & Mentor) แสวงหาเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยความหมาย (Meaningful Learning) ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ มีความเข้าใจในตนเอง ใช้สติปัญญา คิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมที่บ่งบอกถึงการมีสมรรถนะสำคัญในศตวรรษที่ 21 มีทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะวิชาชีพ บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ตามระดับช่วงวัย

2. วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนา

- 2.1 มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
- 2.2 มีทักษะในการวิเคราะห์และวิพากษ์ กิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
- 2.3 สามารถนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไปใช้หรือประยุกต์ใช้ในบริบทของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. เนื้อหา

- 3.1 การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
- 3.2 การออกแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้
- 3.3 การส่งเสริม สนับสนุน การจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยกระบวนการนิเทศ

4. เวลา จำนวน 24 ชั่วโมง

ภาคทฤษฎี	จำนวน	6	ชั่วโมง
ภาคปฏิบัติ	จำนวน	18	ชั่วโมง

กิจกรรมหน่วยที่ 1

พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบ Fundamental AL Training จำนวน 6 ชั่วโมง

ลำดับที่	เนื้อหา/รายละเอียดกิจกรรม	สื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้	เวลา
โมดูลที่ 1 ปรับกระบวนการทัศน์ ชี้อัตสมรรถนะ			
	<ul style="list-style-type: none"> - ความหมายและความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก - รูปแบบ เทคนิค และวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก - เทคนิคการวิเคราะห์หวัพากษ์ กิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรียนรู้และฝึกปฏิบัติกิจกรรมจากสถานการณ์	<ul style="list-style-type: none"> - Power Point - ใบความรู้ - ใบกิจกรรม - คลิปวิดีโอทัศน์ 	1 ชั่วโมง 30 นาที
โมดูลที่ 2 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ นำสู่สมรรถนะ			
	การออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สู่สมรรถนะผู้เรียน <ol style="list-style-type: none"> 1) การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ 2) การกำหนดหลักฐานการเรียนรู้ 3) การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ เรียนรู้และฝึกปฏิบัติกิจกรรมจากสถานการณ์	<ul style="list-style-type: none"> - Power Point - ใบความรู้ - ใบกิจกรรม - สถานการณ์ - คลิปวิดีโอทัศน์ 	1 ชั่วโมง 30 นาที
โมดูลที่ 3 สื่อ นวัตกรรม นำสู่สมรรถนะผู้เรียน			
	สื่อ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 <ol style="list-style-type: none"> 1) การกระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ 2) เทคโนโลยีที่สนับสนุนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เรียนรู้และฝึกปฏิบัติกิจกรรมจากสถานการณ์	<ul style="list-style-type: none"> - Power Point - ใบความรู้ - ใบกิจกรรม - สถานการณ์ - คลิปวิดีโอทัศน์ 	1 ชั่วโมง
โมดูลที่ 4 การวัดประเมินผล สู่สมรรถนะผู้เรียน			
2	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสมรรถนะ <ol style="list-style-type: none"> 1) การประเมินเพื่อการเรียนรู้ (assessment for learning) 2) การประเมินขณะเรียนรู้ (assessment as learning) 3) การประเมินผลการเรียนรู้ (assessment of learning) เรียนรู้และฝึกปฏิบัติกิจกรรมจากสถานการณ์	<ul style="list-style-type: none"> - Power Point - ใบความรู้ - ใบกิจกรรม - สถานการณ์ - คลิปวิดีโอทัศน์ 	1 ชั่วโมง

ลำดับที่	เนื้อหา/รายละเอียดกิจกรรม	สื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้	เวลา
โมดูลที่ 5 นิเทศติดตาม หนุนเสริม เพิ่มเติมสมรรถนะ			
3	การนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการนิเทศ อย่างเป็นระบบ 1) ความสำคัญของการนิเทศแบบหนุนเสริม 2) รูปแบบ/เทคนิคการนิเทศการจัดการเรียนรู้ 3) เครื่องมือการนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรียนรู้และฝึกปฏิบัติกิจกรรมจากสถานการณ์	- Power Point - ใบความรู้ - ใบกิจกรรม - สถานการณ์ - คลิปวิดีโอทัศน์	1 ชั่วโมง

กิจกรรมหน่วยที่ 2

สร้างประสบการณ์พัฒนาคุณภาพด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจำนวน 12 ชั่วโมง

ลำดับที่	เนื้อหา/รายละเอียดกิจกรรม	สื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้	เวลา
1	ตรวจสอบมโนทัศน์ ผู้เข้ารับการพัฒนาตรวจสอบมโนทัศน์เกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนา กระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก	ใบกิจกรรม	1 ชั่วโมง
2	ฝึกปฏิบัติ กำหนดเป้าหมายการพัฒนาการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก วางแผนการพัฒนาการเรียนรู้เชิงรุกตามบริบทของตนเอง ดำเนินการพัฒนาการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก	ใบกิจกรรม	9 ชั่วโมง
3	เพิ่มเติมความรู้และประสบการณ์ นิเทศติดตาม ชี้แนะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้ เชิงรุก	- Power Point - คลิปวิดีโอทัศน์	2 ชั่วโมง

กิจกรรมหน่วยที่ 3

แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จำนวน 6 ชั่วโมง

ลำดับที่	เนื้อหา/รายละเอียดกิจกรรม	สื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้	เวลา
1	ถอดบทเรียนการพัฒนาการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก	- Power Point - สถานการณ์จำลอง - คลิปวิดีโอทัศน์	3 ชั่วโมง
2	เพิ่มเติมความรู้และประสบการณ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุก	นิทรรศการแสดงผล งาน	3 ชั่วโมง

หน่วยที่ 1

พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบ Fundamental AL Training

โมดูลที่ 1 ปรับกระบวนการทัศน์ ชี้อัตสมรรถนะ

ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

1. **Active Learning** ส่งเสริมการมีอิสระทางด้านความคิดและการกระทำของผู้เรียน การมีวิจรรย์ญาณ และการคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนจะมีโอกาส มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริงและมีการใช้วิจรรย์ญาณในการคิดและตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรมนั้น มุ่งสร้างให้ผู้เรียนเป็นผู้กำกับทิศทางการเรียนรู้ ค้นหาสไตล์การเรียนรู้ของตนเอง ผู้การเป็นผู้รู้คิด รู้ตัดสินใจด้วยตนเอง (Metacognition) เพราะฉะนั้น Active Learning จึงเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดขั้นสูง (Higher order thinking) ในการมีวิจรรย์ญาณ การวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การประเมิน ตัดสินใจ และการสร้างสรรค์

2. **Active Learning** สนับสนุนส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความร่วมมือในการปฏิบัติงานกลุ่มจะนำไปสู่ความสำเร็จในภาพรวม

3. **Active Learning** ทำให้ผู้เรียนทุ่มเทในการเรียน จูงใจในการเรียน และทำให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ความสามารถ เมื่อผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น ในสภาพแวดล้อม ที่เอื้ออำนวย ผ่านการใช้กิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้ให้อย่างหลากหลาย ผู้เรียนเลือกเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ ตามความสนใจและความถนัดของตนเอง เกิดความรับผิดชอบและทุ่มเทเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จ

4. **Active Learning** ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงบวกทั้งตัวผู้เรียน และตัวครู เป็นการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน ผู้เรียนจะมีโอกาสได้เลือกใช้ความถนัด ความสนใจ ความสามารถที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Different) สอดรับกับแนวคิดพหุปัญญา (Multiple Intelligence) เพื่อแสดงออกถึงตัวตนและศักยภาพของตัวเอง ส่วนครูผู้สอนต้องมีความตระหนักที่จะปรับเปลี่ยนบทบาท แสวงหาวิธีการ กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน สิ่งเหล่านี้ จะทำให้ครูเกิดทักษะในการสอนและมีความเชี่ยวชาญในบทบาท หน้าที่ ที่รับผิดชอบ เป็นการพัฒนาตน พัฒนางาน และพัฒนาผู้เรียนไปพร้อมกัน

ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีดังนี้

1. เป็นการพัฒนาศักยภาพการคิด การแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดระบบการเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้โดยมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด

ในรูปแบบของความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน

4. เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ สู่ทักษะการคิดวิเคราะห์ และประเมินค่า

5. ผู้เรียนได้เรียนรู้ความมีวินัยในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

6. ความรู้เกิดจากประสบการณ์ และการสรุปของผู้เรียน

7. ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง

จากลักษณะการเรียนรู้แบบ Active Learning ดังกล่าว จึงควรมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกัน ดังนี้

1. จัดการเรียนรู้ที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิด การแก้ปัญหาและการนำ ความรู้ไปประยุกต์ใช้

2. จัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด

3. จัดให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง

4. จัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ ร่วมกัน สร้างร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน

5. จัดให้ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องความรับผิดชอบร่วมกัน การมีวินัยในการทำงานและการแบ่ง หน้าที่ความรับผิดชอบในภารกิจต่าง ๆ

6. จัดกระบวนการเรียนที่สร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนอ่าน พูด ฟัง คิดอย่างลุ่มลึก ผู้เรียนจะ เป็นผู้จัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง

7. จัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูง

8. จัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล ข่าวสาร หรือสารสนเทศและหลักการ ความคิดรวบยอด

9. ผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วย ตนเอง

10. จัดกระบวนการสร้างความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ การสร้างองค์ความรู้และการสรุป ทบทวนของผู้เรียน

ลักษณะกิจกรรมที่เป็นการเรียนรู้เชิงรุก

1. กระบวนการเรียนรู้ที่ลดบทบาทการสอนและการให้ความรู้โดยตรงของครู แต่เปิดโอกาส ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมสร้างองค์ความรู้ และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้นำความรู้ ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ สามารถ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า คิดสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ พัฒนาทักษะกระบวนการคิดไปสู่ระดับที่สูงขึ้น

3. กิจกรรมเชื่อมโยงกับนักเรียน กับสภาพแวดล้อมใกล้ตัว ปัญหาของชุมชน สังคม หรือ ประเทศชาติ

4. กิจกรรมเป็นการนำความรู้ที่ได้ไปใช้แก้ปัญหาใหม่ หรือใช้ในสถานการณ์ใหม่

5. กิจกรรมเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดของตนเองอย่างมีเหตุมีผล มีโอกาสร่วมอภิปรายและนำเสนอผลงาน

6. กิจกรรมเน้นการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้เรียนด้วยกัน

รูปแบบวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ในลักษณะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีวิธีการจัดการเรียนรู้หลากหลายวิธี เช่น

- การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning)
- การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning)
- การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning)

ฯลฯ

อย่างไรก็ตามรูปแบบ วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหล่านี้ มีพื้นฐานมาจากแนวคิดเดียวกัน คือ ให้ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทหลักในการเรียนรู้ของตนเอง

ข้อสังเกต

1. เนื่องจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีรากฐานมาจากแนวคิดทางการศึกษาที่เน้นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ (Constructivist) โดยผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้จากข้อมูลที่ได้รับมาใหม่ด้วยการนำไปประกอบกับประสบการณ์เดิมในอดีต นอกจากนี้ ยังมีมิติกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง 2 มิติ ได้แก่ กิจกรรมด้านความรู้คิด (Cognitive Activity) และกิจกรรมด้านพฤติกรรม (Behavioral Activity) ผู้นำไปใช้อาจเข้าใจคลาดเคลื่อน ว่าการเรียนรู้แบบนี้ คือรูปแบบที่เน้นความตื่นตัวในกิจกรรมด้านพฤติกรรม (Behavioral Active) โดยเข้าใจว่าความตื่นตัวในกิจกรรมด้านพฤติกรรมจะทำให้เกิดความตื่นตัวในกิจกรรมด้านความรู้คิด (Cognitively Active) ไปเอง จึงเป็นที่มาของการประยุกต์ใช้ผิด ๆ ว่าให้ผู้สอนลดบทบาทความเป็นผู้ให้ความรู้ลง เป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกและบริหารจัดการหลักสูตร โดยปล่อยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เองอย่างอิสระจากการทำกิจกรรมและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้เรียนด้วยกันเองตามยถากรรม โดยผู้เรียนไม่ได้เรียนรู้พัฒนามิตินด้านความรู้คิด

2. ความตื่นตัวในกิจกรรมด้านพฤติกรรมอาจไม่ก่อให้เกิดความตื่นตัวในกิจกรรมด้านความรู้คิดเสมอไป การที่ผู้สอนให้ความสำคัญกับกิจกรรมด้านพฤติกรรมเพียงอย่างเดียว เช่น การฝึกปฏิบัติและการอภิปรายในกลุ่มของผู้เรียนเอง โดยไม่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมด้านความรู้คิด เช่น การลำดับความคิดและการจัดองค์ความรู้ จะทำให้ประสิทธิผลของการเรียนรู้ลดลง

3. กรณีการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบที่ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมและค้นพบความรู้ด้วยตนเองนี้ไปใช้กับการพัฒนาการเรียนรู้ตามลำดับขั้นการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) จะเหมาะสมกับการพัฒนาในขั้น การทำความเข้าใจ การนำไปประยุกต์ใช้ และการวิเคราะห์ ขึ้นไปมากกว่าขั้นให้ข้อมูลความรู้ เพราะเป็นการเสียเวลามาก และไม่บรรลุผลเท่าที่ควร

โดยสรุป การจัดการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยการนำเอาวิธีการสอนเทคนิคการสอนที่หลากหลายมาใช้ ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับครูสอน เป็นการจัดการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ทักษะและเชื่อมโยงองค์ความรู้นำไปปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาหรือประกอบอาชีพในอนาคต และถือเป็นการจัดการเรียนรู้ประเภทหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

บทบาทของครูในการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แนวทาง Active Learning ครูผู้สอนต้องออกแบบกิจกรรมที่สะท้อนการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ และเน้นการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง โดยดำเนินการดังนี้

1. สร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วม และการเจรจาโต้ตอบ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูสอนและเพื่อนในชั้นเรียน
2. ลดบทบาทการสอน และการให้ความรู้โดยตรง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดระบบการเรียนรู้ แสวงหาความรู้ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
3. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นพลวัต (มีการเคลื่อนไหว/การขับเคลื่อน) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม กระตุ้นให้ผู้เรียนค้นพบความสำเร็จในการเรียนรู้ สามารถนำความรู้ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า และคิดสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ โดยเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมใกล้ตัว ปัญหาของชุมชน สังคม หรือประเทศชาติ
4. จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในกลุ่มผู้เรียน วางแผนเกี่ยวกับเวลาในการเรียนรู้อย่างชัดเจน รวมถึงเนื้อหาและกิจกรรม
5. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำทาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากวิธีการสอนที่หลากหลาย
6. เปิดใจกว้างยอมรับในความสามารถ การแสดงออกและการแสดงความคิดเห็นของผู้เรียน
7. ผู้สอนควรทราบว่าผู้เรียนมีความถนัดที่แตกต่างกัน และทราบความรู้พื้นฐานของผู้เรียน
8. ผู้สอนควรสร้างบรรยากาศในการเรียน ให้ผู้เรียนกล้าพูด กล้าตอบและมีความสุขในการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมมากที่สุด ครูผู้สอนต้องพยายามสร้างลักษณะการเรียนรู้เชิงรุก ให้เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ โดยจะต้องให้ผู้เรียนได้เข้าใจและรู้ว่า ในขณะที่กำลังเรียนรู้นั้น ผู้เรียนจะต้องมีลักษณะดังนี้

1. รู้ว่าตัวเองจะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับอะไรบ้าง รู้สิ่งที่จะเรียน
2. สิ่งที่จะเรียนรู้นั้น เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เราเรียนไปแล้วอย่างไร
3. สิ่งที่จะเรียนรู้นั้น สอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับความเป็นไปของโลกปัจจุบันอย่างไร
4. ผู้เรียนต้องรู้ว่า ทำอย่างไรจึงจะรู้ว่าข้อเท็จจริงหรือข้อความที่เรารู้ที่ได้รับรู้นั้น ถูกต้องแน่นอน

5. ผู้เรียนจะต้องกลับไปตรวจสอบการบ้าน หรือสิ่งที่ค้นคว้าใหม่ ว่าได้คำตอบที่ถูกต้องหรือไม่ หรือตอบถูกต้องตรงกับคำถามข้อไหน

6. สามารถสอบถามความรู้เพิ่มเติมจากผู้อื่น หรือทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้ได้คำตอบก่อนที่จะสรุปคำตอบสุดท้าย โดยต้องฟังหรือหาคำตอบให้ได้มาอย่างสมบูรณ์ที่สุด ก่อนที่จะสรุปนำเสนอ

บทบาทของครูในฐานะเป็นผู้กระตุ้นการเรียนรู้

ดุซฎฎ โยเหลาและคณะ (2557) ได้กล่าวถึง บทบาทสำคัญของครูในขณะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ว่า ครูจะต้องแสดงบทบาทต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning ขึ้น โดยครูจะต้องเป็นผู้สังเกตการทำงานของนักเรียน ครูต้องสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ โดยใช้คำถามปลายเปิดกระตุ้นการเรียนรู้แทนการบอกกล่าว ครูต้องศึกษาและรู้จักข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อแสดงบทบาทให้เหมาะสมในการทำให้เกิด Active Learning กับนักเรียนเป็นรายคน ดังนี้

บทบาทของครูในฐานะผู้กระตุ้นการเรียนรู้

1. ใช้คำถามกระตุ้นการเรียนรู้ คำถามที่ใช้ในการกระตุ้นการเรียนรู้ นั้น ต้องเป็นคำถามที่มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้เรียนได้อธิบาย โดยขึ้นต้นว่า “ทำไม” หรือ ลงท้ายว่า “อย่างไรบ้าง” อะไรบ้าง” “เพราะอะไร”

2. ทำหน้าที่เป็นผู้สังเกต ครูจะต้องคอยสังเกตว่า ผู้เรียนแต่ละคนมีพฤติกรรมอย่างไรขณะปฏิบัติกิจกรรมเพื่อหาทางชี้แนะ กระตุ้น หรือยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

3. สอนให้ผู้เรียนเรียนรู้การตั้งคำถาม เมื่อผู้เรียนสามารถตั้งคำถามได้ จะทำให้ผู้เรียนรู้จักถามเพื่อค้นคว้าข้อมูล รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และร่วมแสดงความคิดเห็นของตนเองในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้

4. ให้คำแนะนำเมื่อผู้เรียนเกิดข้อสงสัย ครูจะต้องเป็นผู้คอยแนะนำ ชี้แจง ให้ข้อมูลต่าง ๆ หรือยกตัวอย่างเหตุการณ์ใกล้ตัวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของผู้เรียนเชื่อมโยงไปสู่ความรู้ด้านอื่น ๆ ในขณะทำกิจกรรมเมื่อผู้เรียนเกิดข้อสงสัย หรือคำถาม โดยไม่บอกคำตอบ

5. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดหาคำตอบด้วยตนเอง สังเกตและคอยกระตุ้นด้วยคำถามให้ผู้เรียนได้คิดกิจกรรมที่อยากเรียนรู้และหาคำตอบในสิ่งที่สงสัยด้วยตนเอง

6. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานอย่างอิสระ ตามความคิดและความสามารถของตนเอง เพื่อให้ผู้ได้ใช้จินตนาการและความสามารถของตนเองในการคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มที่

แหล่งเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning

โมดูลที่ 2 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ นำสู่สมรรถนะ

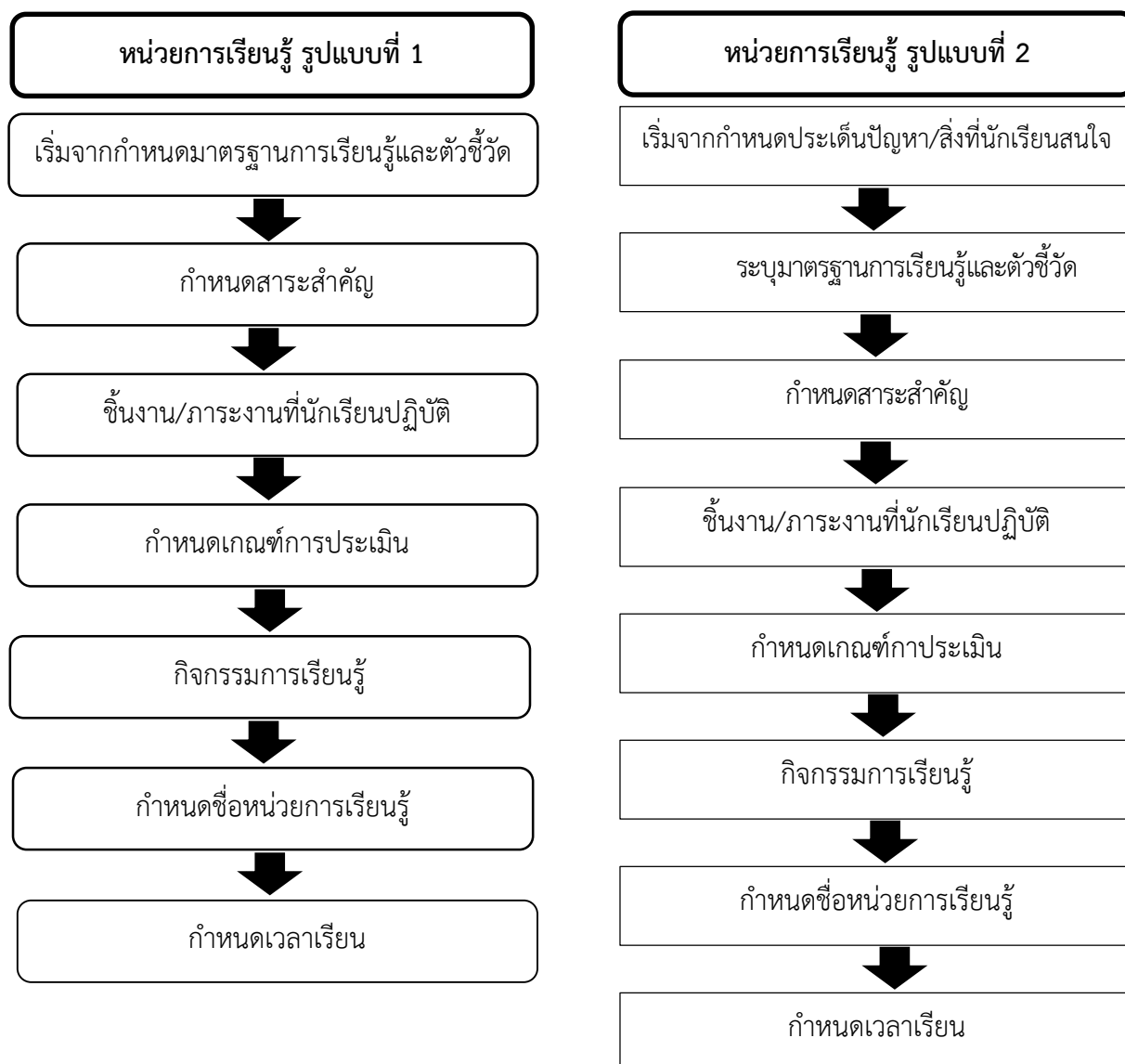
การออกแบบการเรียนรู้ไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้ที่ต้องการ รวมทั้งออกแบบเครื่องมือวัดประเมินผล เพื่อยืนยันว่าผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่เทียบเคียงไว้หรือไม่ เป็นวิธีการหนึ่งที่มุ่งเน้นให้ผู้สอนเป็นนักออกแบบหลักสูตรการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล โดยเริ่มจากวินิจฉัย ปัญหาและความต้องการของผู้เรียน เพื่อออกแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียนและเมื่อผู้เรียนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ จะต้องมียุทธศาสตร์การเรียนรู้ที่สามารถสะท้อนผลว่าผู้เรียนได้เกิดความรู้ความเข้าใจ ในระดับที่พึงประสงค์ไว้จริง ผู้สอนจึงต้องกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้และหลักฐานแสดงผลการเรียนรู้ ให้ชัดเจนเสียก่อน จึงค่อยดำเนินการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่พึงประสงค์ วิธีการนี้สร้างความมั่นใจได้ว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างแท้จริง

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ เป็นภาพรวมของการวางแผนการจัดกิจกรรมอย่างกว้าง ๆ ซึ่งอาจเป็นหน่วยการเรียนรู้เล็ก ๆ ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จภายใน 1 สัปดาห์ 1 เดือน 1 ภาคเรียน หรือ 1 ปี การศึกษา ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับขอบเขตของเรื่องที่กำหนด และความสนใจของผู้เรียน

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้

กระบวนการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบอิงมาตรฐานมีความยืดหยุ่น สามารถปรับลำดับโดยเริ่มจากจุดใดก่อน – หลังได้ตามความเหมาะสม เช่น อาจเริ่มจากการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด และวิเคราะห์คำสำคัญในมาตรฐานและตัวชี้วัด เพื่อกำหนดสาระหลักหรือกิจกรรม หรืออาจเริ่มจากประเด็นปัญหาสำคัญในท้องถิ่นหรือสิ่งที่นักเรียนสนใจ แล้วจึงพิจารณาว่าประเด็นปัญหาดังกล่าวเชื่อมโยงกับมาตรฐานข้อใด แนวทางการจัดจำหน่ายการเรียนรู้ที่จะนำเสนอต่อไปนี้ เป็นเพียงแนวทางตัวอย่าง 2 รูปแบบ คือ แบบที่เริ่มจากการกำหนดและวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ และแบบที่เริ่มจากประเด็นปัญหาในท้องถิ่น หรือประเด็นที่อยู่ในความสนใจของนักเรียน ดังแผนภาพต่อไปนี้

แนวทางการจัดทำหน่วยการเรียนรู้

ขั้นตอนที่น่าเสนอเป็นแนวทางทั้ง 2 รูปแบบข้างต้น เป็นขั้นตอนคิดในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการออกแบบหน่วยการเรียนรู้มีความยืดหยุ่น ไม่จำเป็นต้องเริ่มจากมาตรฐานก่อนเสมอ และในกระบวนการแต่ละขั้นนั้น อาจไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับตามที่เห็นในแผนผัง ครูสามารถปรับเปลี่ยนนำขั้นใดขั้นก่อนก็ได้ตามความถนัดและความเหมาะสมของแต่ละเรื่องที่จะสอน แต่ในที่สุดต้องสามารถบอกได้ว่า เมื่อเรียนจบหน่วยการเรียนรู้แล้วนักเรียนบรรลุมาตรฐานและตัวชี้วัดใด หลังจากกระบวนการคิดออกแบบหน่วยการเรียนรู้เสร็จเรียบร้อยแล้ว เมื่อครูจะเขียนหน่วยการเรียนรู้เป็นเอกสาร ก็อาจเขียนจัดลำดับหัวข้อตามรูปแบบที่คุ้นเคยซึ่งเราพบกันทั่ว ๆ ไป เพื่อความสะดวกในการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน คือ เริ่มจากชื่อหน่วยการเรียนรู้ เวลาเรียน ประเด็นปัญหา / สิ่งที่น่าสนใจ มาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด สาระที่สำคัญ ชิ้นงาน เกณฑ์การประเมิน และกิจกรรมการเรียนรู้

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพราะเป็นส่วนที่นำมาตราฐานการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติการเรียนการสอนอย่างแท้จริง ผู้เรียนจะบรรลุมาตรฐานหรือไม่ อย่างไร ก็อยู่ที่ขั้นตอนนี้ ดังนั้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพได้มาตรฐานอย่างแท้จริง ทุกองค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้ต้องเชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปี โดยผู้สอนต้องเข้าใจและสามารถวิเคราะห์ได้ว่าสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนรู้และปฏิบัติได้ในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีนั้นคืออะไร

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ เป้าหมายของหน่วยการเรียนรู้คือ มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด ซึ่งแต่ละหน่วยการเรียนรู้ อาจระบุมากกว่าหนึ่งมาตรฐาน/ตัวชี้วัด แต่ไม่ควรมากเกินไป และควรมีมาตรฐาน/ตัวชี้วัด ที่หลากหลายลักษณะ เช่น มาตรฐานที่เป็นเนื้อหา มาตรฐานที่เป็นกระบวนการ เพื่อช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีลักษณะต่อผู้เรียน สามารถสร้างเป็นแก่นความรู้ได้ชัดเจนขึ้น และนำไปปรับใช้กับสถานการณ์จริงได้

องค์ประกอบหน่วยการเรียนรู้

1. กำหนดชื่อหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้เห็นถึงสาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด หรือประเด็นหลักในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ดังนั้นชื่อหน่วยการเรียนรู้ควรมีลักษณะดังนี้

- 1.1 น่าสนใจ อาจเป็นประเด็นปัญหา ข้อคำถามหรือข้อโต้แย้งที่สำคัญ
- 1.2 สอดคล้องกับชีวิตประจำวันและสังคมของผู้เรียน
- 1.3 เหมาะสมกับวัย ความสนใจและความสามารถของผู้เรียน

2. กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ที่นำมาจัดทำหน่วยการเรียนรู้ต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันได้ ซึ่งอาจมาจากกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันหรือต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดบางตัวต้องฝึกซ้ำเพื่อให้เกิดความชำนาญ จึงสามารถอยู่ในหน่วยการเรียนรู้มากกว่าหนึ่งหน่วยการเรียนรู้ได้ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

3. กำหนดสาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด ได้จากการวิเคราะห์แก่นความรู้แต่ละมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด รวมถึงสาระการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะได้รับจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดในหน่วยการเรียนรู้

4. สาระการเรียนรู้ ที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้แกนกลาง และสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น (ถ้ามี)

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน วิเคราะห์ได้จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นผลการนำมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนสอดคล้องกับทักษะ/กระบวนการตามธรรมชาติวิชา

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ วิเคราะห์ได้จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ซึ่งเป็นผลจากการนำมาตราฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนสอดคล้องกับทักษะ/กระบวนการตามธรรมชาติวิชา

7. ชิ้นงาน / ภาระงาน ต้องสะท้อนถึงความสามารถของผู้เรียน และแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนบอกร่องรอยว่ามีความรู้และทักษะตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ชิ้นงานหรือภาระงานเป็นหลักฐาน / ร่องรอย ว่านักเรียนบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัดในหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ อาจเกิดจากผู้สอนกำหนดให้ หรืออาจให้ผู้เรียนร่วมกันกำหนดขึ้นจากการวิเคราะห์ตัวชี้วัดในหน่วยการเรียนรู้

หลักการกำหนดชิ้นหรือภาระงาน มีดังนี้

- 1) ดูจากมาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัดในหน่วยการเรียนรู้ ระบุไว้ชัดเจนหรือไม่
- 2) ภาระงานหรือชิ้นงานครอบคลุมตัวชี้วัดที่ระบุไว้หรือไม่อาจระดมความคิดจากเพื่อนครู หรือผู้เรียน หรืออาจปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้เกิดชิ้นงานหรือภาระงานที่ครอบคลุม
- 3) ชิ้นงานชิ้นหนึ่ง หรือภาระงาน หนึ่งอย่าง อาจเชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้เดียวกัน และ/หรือ ตัวชี้วัดต่างมาตรฐานการเรียนรู้กันได้
- 4) ควรเลือกตัวชี้วัดที่จะให้เกิดงานที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาสติปัญญาหลาย ๆ ด้านไปพร้อมกัน เช่น การแสดงละคร บทบาทสมมติ เคลื่อนไหวร่างกาย ดนตรี เป็นต้น
- 5) เลือกงานที่ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้และทำงานที่ชอบใช้วิธีทำที่หลากหลาย
- 6) เป็นงานที่ให้ทางเลือกในการประเมินผลที่หลากหลาย โดยบุคคลต่าง ๆ เช่น ผู้ปกครอง ผู้สอน ตนเอง เป็นต้น
- 7) ลักษณะของชิ้นงานหรือภาระงาน

7.1 ชิ้นงาน ได้แก่

- 1) งานเขียน เช่น เรียงความ จดหมาย โคลงกลอน การบรรยาย การเขียนตอบ ฯลฯ
- 2) ภาพ/แผนภูมิ เช่น แผนผัง แผนภูมิ ภาพวาด กราฟ ตาราง ฯลฯ
- 3) สิ่งประดิษฐ์ เช่น งานประดิษฐ์ งานแสดงนิทรรศการ หุ่นจำลอง ฯลฯ

7.2 ภาระงาน ได้แก่ การพูด / รายงานปากเปล่า เช่น การอ่าน กล่าวรายงาน โต้ว่าที่ ร้องเพลง สัมภาษณ์ บทบาทสมมติ เล่นดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกาย ฯลฯ

7.3 งานที่มีลักษณะผสมผสานกันระหว่างชิ้นงาน / ภาระงาน ได้แก่ การทดลอง การสาธิต ละคร วิดีทัศน์ ฯลฯ ชิ้นงานหรือภาระงานที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของผู้เรียนที่ได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ของแต่ละเรื่อง หรือแต่ละขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นำสู่การประเมินเพื่อปรับปรุงเพิ่มพูนคุณภาพผู้เรียน / วิธีสอนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

8. การวัดและประเมินผล

8.1 การวัดและประเมินผล ประกอบด้วย การวัดและประเมินผลระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลตลอดจนเกณฑ์การประเมินต้องเชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่กำหนดในหน่วยการเรียนรู้

8.2 การประเมินผลจะประเมินจากชิ้นงานหรือภาระงาน ครูผู้สอนและผู้เรียนควรร่วมกันสร้างเกณฑ์การประเมินชิ้นงานหรือภาระงาน หรือการปฏิบัติงานเพื่อเป็นแนวทางในการประเมินคุณภาพผู้เรียน เป็นการประเมินโดยใช้รูบรีค (Rubric) ช่วยในการสื่อสารอีกทางหนึ่ง ให้ผู้เรียนมองเห็นเป้าหมายของการทำชิ้นงานหรือภาระงานของตนเอง และได้รับความยุติธรรมในการให้คะแนนของผู้สอน ตามคุณภาพของงาน อย่างไรก็ตามการประเมินชิ้นงานหรือภาระงานอาจใช้วิธีการอื่นได้ตามความเหมาะสมกับธรรมชาติของชิ้นงานหรือภาระงาน เช่น การทำแบบ check list การทดสอบ เป็นต้น

9. **กิจกรรมการเรียนรู้** เป็นการนำเทคนิค/วิธีการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะนำผู้เรียนไปสู่การสร้างชิ้นงาน/ภาระงาน เกิดทักษะ และความสามารถตามสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน กระบวนการตามธรรมชาติวิชา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ ซึ่งกำหนดไว้ในหน่วยการเรียนรู้

10. **กำหนดเวลาเรียน/จำนวนชั่วโมง** เวลาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ จะต้องวิเคราะห์ให้เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้และสอดคล้องกับจำนวนมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่ปรากฏในหน่วยการเรียนรู้จากโครงสร้างรายวิชา

การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

แผนการจัดการเรียนรู้ (Lesson Plan) คือ การวางแผนการจัดกิจกรรมเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้าอย่างละเอียด เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งมีเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน และวิธีวัดและประเมินผลที่ชัดเจน

การเตรียมการสอนเริ่มด้วยการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นผลมาจากการวางแผน มาสร้างเป็นแผนการสอนย่อย ๆ

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการลงมือกระทำ และใช้กระบวนการคิด โดยผู้เรียนจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ (Receivers) ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ไปการมีส่วนร่วมในการสร้าง (Co - creators)

องค์ประกอบที่สำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ระบุมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่เป็นเป้าหมาย การพัฒนานักเรียนของแผนการจัดการเรียนรู้ นั้น ๆ

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

สาระสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้เป็นสาระหลัก ทักษะ/กระบวนการ นักเรียนต้องรู้และปฏิบัติ อะไรได้ เกิดจากวิเคราะห์หา คำสำคัญในตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ว่าต้องการให้นักเรียนรู้อะไร ทำอะไรได้ แล้วทำการสังเคราะห์เป็นแก่นความรู้ เรียกว่า(สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

การกำหนดจุดประสงค์ การเรียนรู้(Objectives) เป็นการกำหนดสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนมีหรือ บรรลุ ซึ่งมีทั้งด้านความรู้ทักษะ และเจตคติ

- การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ต้องมาจากตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้
- การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ระบุพฤติกรรมชัดเจน สามารถวัดได้

4. สารการเรียนรู้ ประกอบด้วย สารการเรียนรู้แกนกลาง และสารการเรียนรู้ท้องถิ่น (ถ้ามี)

5. สมรรถนะสำคัญ

เลือกสมรรถนะที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด หรือผลการเรียนรู้

6. คุณลักษณะที่พึงประสงค์

เลือกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สอดคล้องกับกิจกรรมได้ออกแบบให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ซึ่งอาจไม่ครบทั้ง 8 ประการ

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

7.1 กระบวนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยกิจกรรมนำสู่การเรียนรู้ (ขั้นนำ) กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ (ขั้นสอน) และกิจกรรมรวบยอด (ขั้นสรุป) หรือผู้สอนอาจ จัดกิจกรรมตามรูปแบบทฤษฎีการเรียนรู้/ วิธีสอน /กระบวนการจัดการเรียนรู้/เทคนิคการสอน/เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก อย่างหลากหลายตามความเหมาะสม ซึ่งวิธีการดังกล่าวนี้สามารถทำให้ผู้เรียนบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้

7.2 การออกแบบการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ตามเป้าหมายการเรียนรู้ สามารถสร้างชิ้นงาน/ภาระงานตามที่กำหนด ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะนำผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมาย และสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนเกิดคุณภาพที่กำหนดไว้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

7.3 ควรเขียนให้เห็นขั้นตอนต่าง ๆ และเลือกกิจกรรม ที่สนองต่อความสนใจความถนัดของผู้เรียนและเน้นให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความต้องการของหลักสูตร เช่น

- 1) การใช้บทบาทสมมติ / การเรียนรู้จากสถานการณ์จำลอง
- 2) เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย
- 3) การลงมือปฏิบัติจริง / การเรียนรู้โดยโครงงาน
- 4) การเรียนรู้โดยกรณีศึกษา / การเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ
- 5) การเรียนรู้กระบวนการแก้ปัญหา / กระบวนการกลุ่ม
- 6) การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม / การเรียนอย่างร่วมมือ
- 7) การสร้างความรู้ด้วยตนเอง / การสืบเสาะแสวงหาความรู้

8. การวัดและประเมินผล

8.1 เป็นการประเมินผลชิ้นงาน ภาระงานรวบยอด การประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินตนเองของผู้เรียน

8.2 การวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ เป็นการประเมินเพื่อการพัฒนา ซึ่งผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ตามตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ที่กำหนดเป็นเป้าหมายในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การแสดงออกในการปฏิบัติผลงาน การแสดง กิริยาอาการต่าง ๆ ของผู้เรียนโดยมี เกณฑ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในพัฒนา

9. วัสดุ อุปกรณ์ สื่อ และแหล่งเรียนรู้

การกำหนดวัสดุ อุปกรณ์ สื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดและกิจกรรมการเรียนรู้

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

เป็นการบันทึกของผู้สอน หลังจากนำแผนการจัดการเรียนไปใช้แล้ว เพื่อเป็นการปรับปรุงและ ใช้ในคราวต่อไป มี 3 หัวข้อ คือ

10.1 ผลการเรียนรู้ เป็นการบันทึกผลการเรียนด้านคุณภาพและปริมาณทั้ง 3 ด้าน คือด้าน พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ซึ่งกำหนดในขั้นกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมิน

10.2 ปัญหาและอุปสรรค เป็นการบันทึก ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในขณะสอน ก่อนสอน และหลังทำการสอน

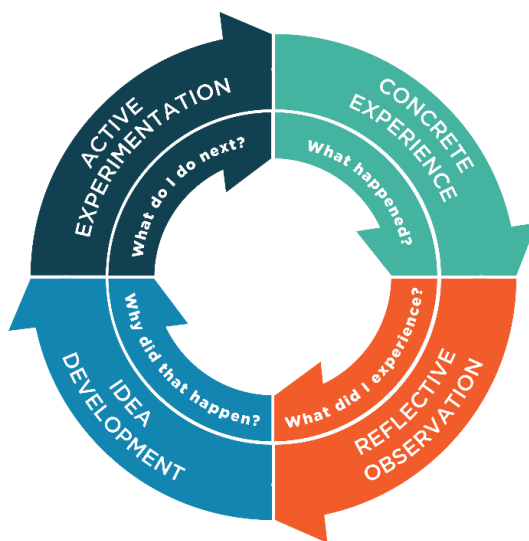
10.3 ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข เป็นการบันทึกข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปรับปรุงการเรียน การสอน ให้เกิดการเรียนรู้ บรรลุจุดประสงค์ของบทเรียนที่หลักสูตรกำหนด

11.ความคิดเห็นของผู้บริหาร

ข้อเสนอแนะของผู้บังคับบัญชา เป็นการบันทึกตรวจสอบแผนการสอนเพื่อเสนอแนะหลังจากได้ ตรวจสอบขอความถูกต้อง การกำหนดรายละเอียดในหัวข้อต่าง ๆ ในแผนการจัดการเรียนรู้

โมดูลที่ 3 สื่อ นวัตกรรม นำสู่สมรรถนะผู้เรียน

1. การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) เป็นการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมเพื่อนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจเชิงนามธรรม เหมาะกับรายวิชาที่เน้นปฏิบัติ หรือเน้นการฝึกทักษะ สามารถใช้จัดการเรียนการสอนได้ทั้งเป็นกลุ่ม และเป็นรายบุคคล หลักการสอนคือ ผู้สอนวางแผนจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนมีประสบการณ์จำเป็นต่อการเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนสะท้อนความคิด อภิปราย สิ่งที่ได้รับจากสถานการณ์ ตัวอย่างเทคนิคการสอนที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ ได้แก่ เทคนิคการสาธิต และเทคนิคเน้นการฝึกปฏิบัติ มีขั้นตอนดังนี้

1.1 เทคนิคการสอนแบบการสาธิต ผู้สอนวางแผนการสอนและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยแบ่งสัดส่วนเวลาสำหรับการบรรยายเนื้อหาและการสาธิต พร้อมกับคัดเลือกวิธีการที่จะลงมือปฏิบัติให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยถ้าเป็นกิจกรรมกลุ่มจะต้องมีการวางโครงสร้างการทำงานกลุ่ม การแบ่งหน้าที่ และมีการสลับหมุนเวียนกันทุกครั้ง จากนั้นดำเนินการบรรยายเนื้อหาและสาธิต โดยขณะสาธิตจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถาม ผู้สอนแนะนำเทคนิคปลีกย่อย จากนั้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ และผู้สอนประเมินผู้เรียนโดยการสังเกตพร้อมกัน ให้คำแนะนำในจุดที่บกพร่องเป็นรายบุคคลหรือเป็นรายกลุ่ม เมื่อเสร็จสิ้นการปฏิบัติกิจกรรม ผู้สอน และผู้เรียนร่วมกันอภิปราย สรุปผลสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ

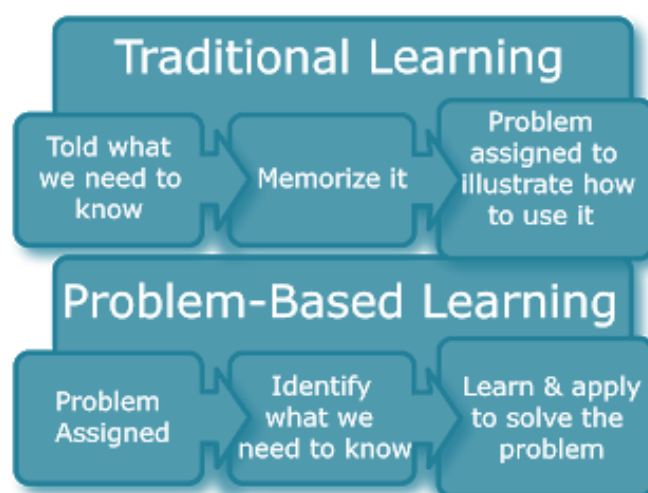
1.2 เทคนิคการสอนแบบเน้นฝึกปฏิบัติ ผู้สอนวางแผนและออกแบบกิจกรรมที่เน้นการฝึกทักษะ เช่น การฝึกทักษะทางภาษา โดยจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะซ้ำ ๆ อาจเป็นในลักษณะใช้โปรแกรมช่วยสอน สำหรับการฝึก โดยผู้สอนมีบทบาทให้คำแนะนำ อำนวยความสะดวก กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน

2. การสอนแบบโครงงาน (Project Based Learning) โดยการสอนแบบโครงงานสามารถจัดเป็นกิจกรรมกลุ่มหรือกิจกรรมเดี่ยวก็ได้ ให้พิจารณาจากความยาก – ง่าย และความเหมาะสมของโจทย์งาน และคุณลักษณะที่ต้องการพัฒนา วางแผนและกำหนดเกณฑ์อย่างกว้างๆ แล้วให้นักศึกษาวางแผนดำเนินการศึกษาค้นคว้าข้อมูลด้วยตนเองโดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้ให้คำปรึกษา จากนั้นให้นักศึกษานำเสนอแนวคิด

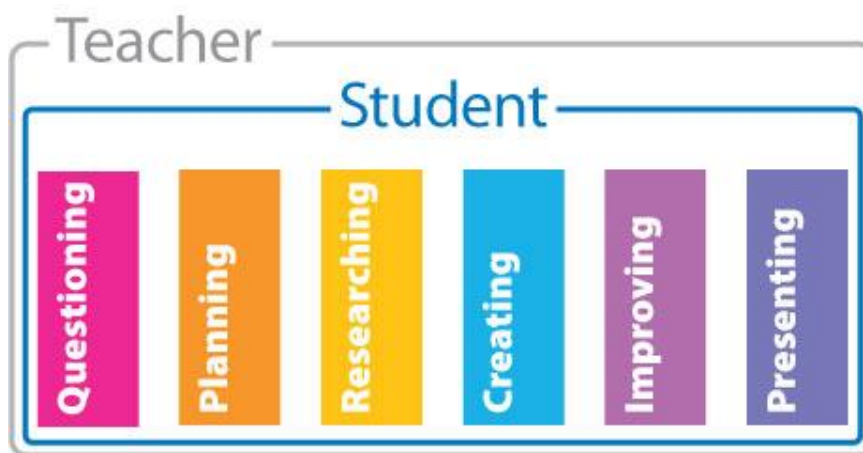
การออกแบบชิ้นงาน พร้อมให้เหตุผลประกอบจากการค้นคว้า ให้ผู้สอนพิจารณา ร่วมกับการอภิปรายในชั้นเรียน จากนั้นผู้เรียนลงมือปฏิบัติทำชิ้นงาน และส่งความคืบหน้าตามกำหนด การประเมินผลจะประเมินตามสภาพจริง โดยมีเกณฑ์การประเมินกำหนดไว้ล่วงหน้าและแจ้งให้ผู้เรียนทราบก่อนลงมือทำโครงการ และมีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิร่วมประเมินผล

3. การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) เป็นการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดจากเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ด้วยการศึกษาปัญหาที่สมมุติขึ้นจากความจริง แล้วผู้สอนกับผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาเสนอวิธีแก้ปัญหา หลักของการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานคือการเลือกปัญหาที่สอดคล้องกับเนื้อหาการสอนและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดคำถาม วิเคราะห์ วางแผนกำหนดวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยผู้สอนมีบทบาทให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนขณะลงมือแก้ปัญหาสุดท้ายเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการแก้ปัญหาผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปผลการแก้ปัญหา และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงสิ่งที่ได้จากการลงมือแก้ปัญหา

4. การสอนที่เน้นทักษะกระบวนการคิด (Thinking Based Learning) เป็นกระบวนการสอนที่ผู้สอนใช้เทคนิค วิธีการกระตุ้นให้ผู้เรียน คิดเป็นลำดับขั้นแล้วขยายความคิดต่อเนื่องจากความคิดเดิมพิจารณาแยกแยะอย่างรอบด้าน ด้วยให้เหตุผล และเชื่อมโยงกับความรู้เดิมที่มี จนสามารถสร้างสิ่งใหม่หรือตัดสินใจ ประเมินหาข้อสรุปแล้วนำไปแก้ปัญหาอย่างมีหลักการ

4.1 การคิดวิเคราะห์ หมายถึง การพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ในส่วนย่อย ๆ ซึ่งประกอบด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ด้านความสัมพันธ์และด้านหลักการจัดการโครงสร้างของการสื่อความหมาย และสอดคล้องกับกระบวนการคิดวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ คือ การคิดจำแนก รวบรวมเป็นหมวดหมู่ และจับประเด็นต่าง ๆ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ ดังนั้น การคิดเชิงวิเคราะห์เป็นทักษะการคิดที่สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

4.2 การคิดสังเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการคิดที่ดัดองค์ประกอบต่าง ๆ มาหลอมรวมกันภายใต้โครงร่างใหม่อย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างไปจากเดิม การคิดสังเคราะห์ครอบคลุมถึงการค้นคว้า รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะคิดซึ่งมีมากหรือกระจายกันอยู่ มาหลอมรวมกัน คนที่คิดสังเคราะห์ได้เร็วกว่าย่อมได้เปรียบกว่าคนที่สังเคราะห์ไม่ได้ ซึ่งจะทำให้เข้าใจ และเห็นภาพรวมของสิ่งนั้นได้มากกว่า การคิดสังเคราะห์แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

- การคิดสังเคราะห์เพื่อสร้างสิ่งใหม่ เช่น ประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ อุปกรณ์ต่าง ๆ ตามต้องการ

- การคิดสังเคราะห์เพื่อสร้างแนวคิดใหม่ เป็นการพัฒนาและคิดค้นแนวคิดใหม่ ถ้าเราสามารถคิดสังเคราะห์ได้ดี จะทำให้พัฒนาความคิดหรือสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

4.3 การคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความคิดใหม่ๆ แนวทางใหม่ๆ ทักษะคติใหม่ๆ ความเข้าใจ และการมองปัญหาในรูปแบบใหม่ ผลลัพธ์ของความคิดสร้างสรรค์ที่ชัดเจน คือ ดนตรี การแสดง วรรณกรรม ละคร สิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรมทางเทคนิค แต่บางครั้งความคิดสร้างสรรค์ก็มองไม่เห็นชัดเจน เช่น การตั้งคำถามบางอย่างที่ช่วยขยายกรอบของแนวคิดซึ่งให้คำตอบบางอย่าง หรือการมองโลกหรือปัญหาในมุมมองกรอบ

ความคิดสร้างสรรค์ คือ ความคิดเชื่อมโยงที่พยายามหาทางออกหลาย ๆ ทาง ใช้ความคิดที่หลากหลาย แสวงหาความเป็นไปได้ใหม่ ๆ และนอกกรอบ คัดสรรค้หาทางเลือกใหม่ ๆ และพยายามปรับปรุงให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งมีวิธีการอยู่ ๖ ขั้นตอน คือ

1. แสวงหาข้อบกพร่อง (Mess Finding)
2. รวบรวมข้อมูล (Data Finding)
3. มองปัญหาทุกด้าน (Problem Finding)
4. แสวงหาความคิดที่หลากหลาย (Idea Finding)
5. หาคำตอบที่รอบด้าน (Solution Finding)
6. หาข้อสรุปที่เหมาะสม (Acceptance Finding)

กระบวนการของความคิดสร้างสรรค์ อาจเกิดขึ้นโดยบังเอิญหรือโดยความตั้งใจ ซึ่งสามารถทำได้ด้วยการศึกษา การอบรมฝึกฝน การระดมสมอง (brain-storming) มากกว่าครึ่งหนึ่งของการค้นพบที่ยิ่งใหญ่ของโลก เกิดจากการค้นพบโดยบังเอิญ (serenity) หรือการค้นพบสิ่งหนึ่งซึ่งใหม่ ในขณะที่กำลังต้องการค้นพบสิ่งอื่นมากกว่า

โมดูลที่ 4 การวัดประเมินผล ผู้สมรรถนะผู้เรียน

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ผู้สมรรถนะเน้นการใช้การประเมินตามสภาพจริง จากสิ่งที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง และความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน เช่น การประเมินจากการปฏิบัติ (Performance Assessment) หรือการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน (portfolio assessment) รวมถึงการประเมินตนเอง (self-assessment) และการประเมินโดยเพื่อน (peer assessment) การวัดและประเมินผลที่ใช้สถานการณ์เป็นฐาน เพื่อให้บริบทการวัดและประเมินเป็นสภาพจริงมากขึ้น เช่น อาจเตรียมบริบทเป็นข้อความ รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว สถานการณ์จำลอง หรือสถานการณ์เสมือนจริงในคอมพิวเตอร์ ซึ่งสามารถประเมินได้หลายประเด็นในสถานการณ์เดียวกัน การประเมินไปตามลำดับขั้นของสมรรถนะที่กำหนด หากไม่ผ่านจะต้องได้รับการซ่อมเสริมจนกระทั่งผ่านจึงจะก้าวไปสู่ลำดับขั้นต่อไป สำหรับการรายงานผลนั้นเป็นการใช้ข้อมูลพัฒนาการและความสามารถของผู้เรียนตามลำดับขั้นที่ผู้เรียนทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด (Bergsmann, et al. , 2015) ซึ่งสอดคล้องกับ Mohammed, Meriem & Sanir (2017) ได้แสดงความเห็นว่า Competency-Based Assessment (CBA) เป็นการวัดความสามารถของนักศึกษาเทียบกับมาตรฐานของประสิทธิภาพเป็นกระบวนการรวบรวมหลักฐานเพื่อวิเคราะห์ความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในระดับอุดมศึกษา การประเมินตามความสามารถให้ความสำคัญกับผลการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การปรับปรุงหลักสูตรรายวิชาการที่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน

เพื่อให้รู้ว่าผลการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างไร ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่มากนักน้อยเพียงใด มีสิ่งใดที่ควรปรับปรุง พัฒนาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพ จำเป็นต้องประเมินการเรียนรู้ซึ่งวัตถุประสงค์ของการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีแนวทาง 3 ประการ (วรรณ แสงประทีปทอง, 2556) ได้แก่

1. การประเมินเพื่อการเรียนรู้ (assessment for learning) เป็นการประเมินเพื่อวินิจฉัยปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียน ปรับปรุงวิธีการเรียนรู้ หรือวิธีการทำงานของผู้เรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล แนวคิดสำคัญของการประเมินเพื่อการเรียนรู้ คือ การประเมินในห้องเรียนขณะที่จัดการเรียนการสอน ครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันสูง ผ่านคำถามให้คิด ฟัง และให้คำตอบเพื่อสะท้อนความคิดออกมา การประเมินตามแนวทางนี้เป็นการประเมินความก้าวหน้า (formative assessment)

2. การประเมินขณะเรียนรู้ (assessment as learning) เป็นการรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับการเรียนของผู้เรียนในขณะที่เรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนตระหนักในการเรียนรู้ของตนเอง การประเมินเกิดขึ้น เมื่อผู้เรียนประเมินตนเองว่าเขารู้อะไร เขาทำอะไรได้ และใช้การประเมินเพื่อการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ การให้ผู้เรียนออกแบบแผนการเรียนรู้และกลยุทธ์ในการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง การประเมินตามแนวทางนี้เป็นการประเมินความก้าวหน้า (formative assessment) ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3. การประเมินผลการเรียนรู้ (assessment of learning) เป็นการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ว่าเกิดการเรียนรู้บรรลุตามมาตรฐานของหลักสูตรเพียงใดโดยผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทหลักในการประเมินการประเมินตามแนวทางนี้เป็นการประเมินสรุปผลรวม (summative assessment)

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ โดยให้มีลักษณะสำคัญ ดังนี้

การประเมินผลรวบยอดจะมุ่งวัดสมรรถนะที่เป็นองค์รวมของความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะ ต่าง ๆ ไม่ใช่เวลามากกับการสอบตามตัวชี้วัดจำนวนมาก

วัดจากพฤติกรรม การกระทำ การปฏิบัติ ที่แสดงออกถึงความสามารถ ในการใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ตามเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) ที่กำหนด เป็นการวัดอิงเกณฑ์ มีใช้อิงกลุ่ม และมี หลักฐานการปฏิบัติ (Evidence) ที่ตรวจสอบได้

ใช้การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) จากสิ่งที่ผู้เรียน ได้ปฏิบัติจริง และ ความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน เช่น การประเมินจากการปฏิบัติ (Performance assessment) การใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio Assessment) การประเมินตนเอง (Student Self-assessment) และการประเมิน โดยเพื่อน (Peer Assessment)

ใช้สถานการณ์เป็นฐาน เพื่อให้บริบทการวัดและประเมินเป็นสภาพจริง มากขึ้น เช่น เตรียมบริบท เป็นข้อความ รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว สถานการณ์ จำลอง หรือสถานการณ์เสมือนจริงในคอมพิวเตอร์ ซึ่ง สามารถประเมินได้ หลายประเด็นในสถานการณ์เดียวกัน

ประเมินผู้เรียนไปตามลำดับขั้นของสมรรถนะที่กำหนด หากไม่ผ่านจะต้อง ได้รับการซ่อมเสริม จนกระทั่งผ่านจึงจะก้าวไปสู่ลำดับขั้นต่อไป

การรายงานผลโดยการให้ข้อมูลพัฒนาการและความสามารถของผู้เรียนตามลำดับขั้นที่ผู้เรียนทำ ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

ครูควรจัดการวัดและประเมินผลที่เน้นการให้ข้อมูลและการใช้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อการปรับปรุงและการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ลดการประเมิน ในลักษณะตัดสิน หรือแข่งขันให้น้อยลง โดยใช้วิธีการ หลากหลาย เหมาะสม ตามหลักพัฒนาการเด็ก หากมีการประเมินเพื่อตัดสินผลให้กระทำด้วยความรอบคอบ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่ผู้เรียน

การประเมินผลอิงสมรรถนะ เป็นการประเมินผลที่เน้นการปฏิบัติ (Performance Based Assessment) เน้นที่กระบวนการเรียนรู้และการปฏิบัติ ควรทำควบคู่ (Built in) กับการเรียนการสอนโดย วัดทั้งความรู้และทักษะและการนำไปประยุกต์ใช้ซึ่งมักจะประเมินทักษะ 4 ด้าน คือ

1. ทักษะตามภาระงาน (Task Skills) ความสามารถในการปฏิบัติภาระงานแต่ละชิ้น
2. ทักษะการจัดการ (Task Management Skills) ความสามารถในการจัดการกับภาระงานและ กิจกรรมที่ต้องปฏิบัติภายใต้งานนั้น ๆ
3. ทักษะในคาดการณ์อุปสรรคปัญหาที่อาจเกิดขึ้น (Contingency Skills) การประเมินทักษะใช้ได้ดี โดยกำหนดสถานการณ์จำลอง
4. ทักษะตามบทบาทและงานที่รับผิดชอบและสภาพแวดล้อม (Job/Role Environment) รวมถึง การทำงานร่วมกับผู้อื่น

ข้อพึงระวัง

1. เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning มีรากฐานมาจากแนวคิดทางการศึกษาที่เน้นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ (Constructivist) โดยผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้จากข้อมูลที่ได้รับมาใหม่ด้วยการนำไปประกอบกับประสบการณ์และความรู้เดิมที่ผ่านมา นอกจากนี้ยังมีมิติของกิจกรรมที่เกี่ยวข้องอยู่ 2 มิติ ได้แก่

1.1 กิจกรรมด้านการรู้คิด (Cognitive Activity)

1.2 กิจกรรมด้านพฤติกรรม (Behavioral Activity)

ผู้นำไปใช้อาจเข้าใจคลาดเคลื่อน ว่าการเรียนรู้แบบนี้ คือรูปแบบที่เน้นความตื่นตัวในกิจกรรมด้านพฤติกรรม (Behavioral Active) โดยเข้าใจว่าความตื่นตัวในกิจกรรมด้านพฤติกรรมจะทำให้เกิดความตื่นตัวในกิจกรรมด้านการรู้คิด (Cognitively Active) ไปเอง จึงเป็นที่มาของการประยุกต์ใช้ผิดๆ ว่าให้ผู้สอนลดบทบาทความเป็นผู้ให้ความรู้ลง เป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก และบริหารจัดการหลักสูตร โดยปล่อยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เองอย่างอิสระจากการทำกิจกรรม และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้เรียนด้วยกันเอง **ตามยถากรรม** โดยผู้เรียนไม่ได้เรียนรู้ พัฒนามิตีด้านการรู้คิด

2. ความตื่นตัวในกิจกรรมด้านพฤติกรรมอาจไม่ก่อให้เกิดความตื่นตัวในกิจกรรมด้านการรู้คิดเสมอไป การที่ผู้สอนให้ความสำคัญกับกิจกรรมด้านพฤติกรรมเพียงอย่างเดียว เช่น การฝึกปฏิบัติ และการอภิปรายในกลุ่มของผู้เรียนเอง โดยไม่ให้ความสำคัญกับกิจกรรม**ด้านการรู้คิด** เช่น การลำดับความคิด และการจัดองค์ความรู้ จะทำให้ประสิทธิผลของการเรียนรู้ลดลง

3. กรณีการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบที่ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมและค้นพบความรู้ด้วยตนเองนี้ไปใช้กับการพัฒนาการเรียนรู้ตามลำดับชั้นการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) จะเหมาะกับการพัฒนาในชั้นการทำความเข้าใจ การนำไปประยุกต์ใช้ และการวิเคราะห์ ขึ้นไปมากกว่าชั้นให้ข้อมูลความรู้ เพราะเป็นการเสียเวลามาก และไม่บรรลุผลเท่าที่ควร

สรุป การจัดการเรียนรู้ที่เน้นบทบาท และการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยการนำเอาวิธีการสอน เทคนิคการสอนที่หลากหลายมาใช้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรม กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้สอน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ทักษะ และเชื่อมโยงองค์ความรู้นำไปปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาหรือประกอบอาชีพในอนาคต และถือเป็นการจัดการเรียนรู้ประเภทหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

โมเดลที่ 5 นิเทศติดตาม หนุนเสริม เพิ่มเติมสมรรถนะ

กรอบแนวคิดการนิเทศการศึกษา

กระบวนการนิเทศการศึกษา

กระบวนการนิเทศการศึกษา หมายถึง การดำเนินการในการนิเทศให้ได้รับความสำเร็จ ซึ่งมีผู้กล่าวถึงกระบวนการนิเทศการศึกษา ไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

สังัด อุทรานันท์ (2530) ได้กำหนดกระบวนการนิเทศที่สอดคล้องกับสภาพสังคมไทย 5 ขั้นตอน เรียกว่า “PIDRE” ดังนี้

1. การวางแผน (P-Planning) เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศจะทำการประชุมปรึกษาหารือ เพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศรวมทั้งวางแผนถึงขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับการนิเทศที่จัดขึ้น

2. ให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ (Informing-I) เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้ ความเข้าใจถึงสิ่งที่จะดำเนินการว่าต้องอาศัยความรู้ ความสามารถอย่างไรบ้าง จะมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร และจะดำเนินการอย่างไรให้ผลงานออกมาอย่างมีคุณภาพ ขั้นตอนนี้จำเป็นทุกครั้งสำหรับเริ่มการนิเทศที่จัดขึ้นใหม่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม และเมื่อมีความจำเป็นสำหรับงานนิเทศที่ยังเป็นไปไม่ได้ผล หรือได้ผลไม่ถึงขั้นที่พอใจ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องทบทวนให้ความรู้ในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

3. การดำเนินการนิเทศ (Doing-D) ประกอบด้วย การปฏิบัติงาน 3 ลักษณะ คือ การปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ (ครู) การปฏิบัติงานของผู้ให้การนิเทศ (ผู้นิเทศ) การปฏิบัติงานของผู้สนับสนุนการนิเทศ (ผู้บริหาร)

4. การสร้างเสริมขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศ (Reinforcing-R) เป็นขั้นตอนของการเสริมแรงของผู้บริหาร ซึ่งให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจและบังเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานขั้นนี้อาจดำเนินไปพร้อม ๆ กับผู้รับการนิเทศที่กำลังปฏิบัติงานหรือการปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้นแล้วก็ได้

5. การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating-E) เป็นขั้นตอนที่ผู้นิเทศนำผลการประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านไปแล้วว่าเป็นอย่างไร หลังจากการประเมินผลการนิเทศ หากพบว่ามีปัญหาหรือมีอุปสรรคอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผล สมควรที่จะต้องปรับปรุง แก้ไข ซึ่งการปรับปรุงแก้ไขอาจทำได้โดยการให้ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่ปฏิบัติใหม่อีกครั้ง ในกรณีที่ผลงานยังไม่ถึงขั้นน่าพอใจ หรือได้ดำเนินการปรับปรุงการดำเนินงานทั้งหมดไปแล้ว ยังไม่ถึงเกณฑ์ที่ต้องการ สมควรที่จะต้องวางแผนร่วมกันวิเคราะห์หาจุดที่ควรพัฒนา หลังใช้วัฏกรรมด้านการเรียนรู้เข้ามานิเทศ

กระบวนการนิเทศโดยใช้วงจรของเดมมิง (Circle Demming Cycle) การนำวงจรเดมมิง (Demming circle) หรือโดยทั่วไปนิยมเรียกกันว่า P-D-C-A มาใช้ในการดำเนินการนิเทศการศึกษา โดยมีขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผน (P-Planning)

1.1 การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ

- 1.2 การกำหนดจุดพัฒนาการนิเทศ
- 1.3 การจัดทำแผนการนิเทศ
- 1.4 การจัดทำโครงการนิเทศ
2. การปฏิบัติตามแผน (D-Do)
 - 2.1 การปฏิบัติตามขั้นตอนตามแผน/โครงการ
 - 2.2 การกำกับติดตาม
 - 2.3 การควบคุมคุณภาพ
 - 2.4 การรายงานความก้าวหน้า
 - 2.5 การประเมินความสำเร็จเป็นระยะ ๆ
3. การตรวจสอบ/ประเมินผล (C-Check)
 - 3.1 กำหนดกรอบการประเมิน
 - 3.2 จัดทำ/สร้างเครื่องมือประเมิน
 - 3.3 เก็บรวบรวมข้อมูล
 - 3.4 วิเคราะห์ข้อมูล
 - 3.5 สรุปผลการประเมิน
4. การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (A-Act)
 - 4.1 จัดทำรายงานผลการนิเทศ
 - 4.2 นำเสนอผลการนิเทศและเผยแพร่
 - 4.3 พัฒนาต่อเนื่อง

แฮร์ริส (Harris; อ้างอิงในอัญชลี ธรรมะวิธิกุล .2552) ได้กำหนดขั้นตอนของกระบวนการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. ขั้นวางแผน (Planning) ได้แก่ การคิด การตั้งวัตถุประสงค์ การคาดการณ์ล่วงหน้า การกำหนดตารางงาน การค้นหาวิธีปฏิบัติงาน และการวางโปรแกรมงาน
2. ขั้นการจัดโครงการ (Organizing) ได้แก่ การตั้งเกณฑ์มาตรฐาน การรวบรวมทรัพยากรที่มีอยู่ ทั้งคนและวัสดุอุปกรณ์ความสัมพันธ์แต่ละชั้น การมอบหมายงาน การประสานงาน การกระจายอำนาจตามหน้าที่ โครงสร้างขององค์กร และการพัฒนานโยบาย
3. ขั้นการนำเข้าสู่การปฏิบัติ (Leading) ได้แก่ การตัดสินใจ การเลือกสรรบุคคล การเร้าจูงใจให้มี กำลังใจคิดริเริ่มอะไรใหม่ ๆ การสาธิต การจูงใจ และให้คำแนะนำ การสื่อสาร การกระตุ้น ส่งเสริม กำลังใจ การแนะนำนวัตกรรมใหม่ ๆ และให้ความสะดวกในการทำงาน
4. ขั้นการควบคุม (Controlling) ได้แก่ การสั่งการ การให้รางวัล การลงโทษ การให้โอกาส การตำหนิ การไล่ออก และการบังคับให้กระทำตาม

5. ชั้นประเมินผล (Appraising) ได้แก่ การตัดสินการปฏิบัติงาน การวิจัย และการวัดผล การปฏิบัติงาน กิจกรรมที่สำคัญ คือพิจารณาผลงานในเชิงปฏิบัติว่าได้ผลมากน้อยเพียงใด และวัดผล ด้วยการประเมินอย่างมีแบบแผน มีความเที่ยงตรง ทั้งนี้ควรจะมีการวิจัยด้วย

ชุด บุญญา (2550 : 20) ได้กล่าวถึง กระบวนการนิเทศการศึกษาไว้ 8 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดปัญหาและความต้องการจำเป็น
2. การกำหนดจุดประสงค์ที่วัดได้
3. กำหนดอุปสรรคและข้อจำกัดต่าง ๆ
4. การกำหนดวิธีการที่เป็นทางเลือกในการแก้ปัญหา
5. การเลือกทางเลือกในขั้นที่ 4 มาปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาทั้งหมดเป็นขั้นวางแผน (Plan, P)
6. การนำทางเลือกที่เลือกไว้ไปทดลองใช้ (Implementation) เป็นขั้นดำเนินการ (Doing, D)
7. การประเมินผลการทดลองเพื่อพิจารณาว่า ได้ผลตามวัตถุประสงค์หรือไม่เป็นขั้นตอนการตรวจสอบ (Check, C)
8. การปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่องหลังจากทดลองดูแล้ว กระบวนการของเดิมจึงเป็นขั้นพัฒนา (Action, A)

กระบวนการนิเทศการศึกษาของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2545 : 15 – 16) ได้ใช้กระบวนการ PDCA ในการดำเนินการมีขั้นตอนของการวางแผนการนิเทศที่สำคัญ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ดำเนินการวางแผน เป็นขั้นเตรียมการนิเทศโดยศึกษาข้อมูลสารสนเทศ ประมวลสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการศึกษา กำหนดจุดมุ่งหมายการนิเทศ จัดทำแผนการนิเทศ กำหนดเนื้อหาการนิเทศ ออกแบบการนิเทศ สื่อนิเทศ จัดเตรียมเครื่องมือนิเทศ กำหนดกรอบการประเมิน วิธีการติดตามและการรายงานผลการนิเทศ และขออนุมัติโครงการ งบประมาณ

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการตามแผนนิเทศ โดยประชุมเพื่อทบทวนจุดมุ่งหมายการนิเทศ แบ่งหน้าที่ภาระงานในการนิเทศ ประสานงานบุคคลที่เกี่ยวข้อง และนิเทศตามแผนด้วยรูปแบบ เทคนิค วิธีการที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการตรวจสอบและประเมินผล เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ และมีสภาพการจัดการเรียนการสอนที่ครูปฏิบัติจริง ปัญหา อุปสรรค ที่เป็นข้อมูลสารสนเทศที่ต้องตรวจสอบดูใหม่ แล้วปรับปรุงการนิเทศต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุง เมื่อสิ้นสุดผลการนิเทศแต่ละครั้ง ควรรายงานผลให้ผู้บังคับบัญชาทราบโดยทำเป็นบันทึกข้อความ หรือแบบรายงานที่กำหนดไว้ใน หัวข้อประเด็นต่าง ๆ เช่น ผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศ วันเดือนปีที่นิเทศ กิจกรรมที่นิเทศ เนื้อหาสาระที่นิเทศการประเมินผลของผู้รับการนิเทศ และข้อควรพัฒนา

สรุปว่า กระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นการทำงานอย่างมีระบบและแบบแผน มีขั้นตอนในการดำเนินงานโดยเริ่มจากการวิเคราะห์งานการเรียนการสอนของครูเพื่อจะได้ทราบปัญหา ระบุปัญหาที่

จะต้องรีบแก้ไขปรับปรุง ก่อนหลังแล้วจึงวางแผนที่จะดำเนินการโดยหาทางเลือกที่จะแก้ปัญหาที่ดีที่สุด ต่อจากนั้นก็ดำเนินการตามแนวขั้นตอนตามลำดับจนถึงขั้นการประเมินผลการปฏิบัติงานแล้วจึงนำผลการปฏิบัติไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

เทคนิคการนิเทศ

เทคนิคการนิเทศ หมายถึง การใช้กลวิธีต่าง ๆ ทางการนิเทศไปใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมกับบุคคล สถานที่ เวลาหรือสถานการณ์นั้น ๆ เพื่อให้การนิเทศบรรลุจุดมุ่งหมายได้โดยง่ายและสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น เช่น เทคนิคการชี้แนะ (Coaching Techniques) เทคนิคกัลยาณมิตร เทคนิคการสร้างแรงจูงใจ เทคนิคการให้คำปรึกษา เทคนิคการเสนอแนะ เทคนิคการสาธิต เทคนิคกัยวิภัย เป็นต้น

การนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

การนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ควรใช้กระบวนการนิเทศอย่างเป็นระบบจะช่วยส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาครูผู้สอนให้สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกได้ บรรลุเป้าหมายสำคัญของหลักสูตร ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ โดยผู้นิเทศ จำเป็นต้องมีกระบวนการนิเทศ วิธีการนิเทศ และเทคนิคการนิเทศที่จะช่วยให้การนิเทศประสบผลสำเร็จตาม วัตถุประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งจุดมุ่งหมายปลายทางของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ควรเป็นการนิเทศครูในห้องเรียนโดยตรง

การนิเทศการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมและพัฒนาครูได้เกิดการพัฒนาทางวิชาชีพ ดังนี้

1. ช่วยให้ครูเข้าใจวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา หน้าที่ของโรงเรียนในการพัฒนา การศึกษาไปสู่วัตถุประสงค์นั้น ภารกิจของศึกษานิเทศก์ และผู้บริหาร มีใช้คอยเน้นแต่เรื่องเทคนิคและการ สอน การคิดค้นระเบียบวิธีสอนเท่านั้น หากแต่ยังต้องมุ่งเสริมสร้างความเจริญเติบโตของนักเรียนโดยรอบด้าน คือ ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ ด้านร่างกาย ด้านสังคม ด้านสุนทรียภาพ ด้านมโนภาพ และด้านสร้างสรรค์ ด้วยเหมือนกัน

2. ช่วยให้ครูได้เข้าใจในความต้องการของเยาวชนและปัญหาต่าง ๆ ของเยาวชน และช่วยจัด สอนองความต้องการของเยาวชนอย่างดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ตลอดจนช่วยแก้ไข และป้องกันภัยอันจะพึงมีแก่ เยาวชน ช่วยให้ครูตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก ความต้องการของเด็กในแต่ละวัยย่อม แตกต่างกัน แนวความคิดของเด็กและผู้ใหญ่มักจะเดินสวนทางกันเสมอ เพราะผู้ใหญ่เองก็ลืมสภาพของตน เมื่อตอนเป็นเด็ก ผู้นิเทศจะต้องพยายามช่วยกระตุ้นเตือนให้ครู รู้จักให้กำลังใจแก่เด็กนักเรียน เข้าใจปัญหา ของเด็กวัยต่าง ๆ และเข้าใจความต้องการของเด็กด้วย

3. ช่วยสร้างครูให้มีคุณลักษณะเป็นผู้นำ ลักษณะผู้นำที่ดีคือช่วยเสริมสร้างความสามัคคี รู้จัก ทำงานร่วมกัน ส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน มีความรับผิดชอบ มีความเพียรพยายาม ทำงานในหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี นอกจากนี้ ครูต้องมีความรู้ในเรื่องต่อไปนี้

3.1 ปรัชญาการศึกษา วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

3.2 หลักสูตรและประมวลการสอน

3.3 พัฒนาการของเด็กและจิตวิทยา

3.4 วิธีสอน

3.5 ประเมินผล

3.6 บริหารการศึกษาและนิเทศการศึกษา

4. ช่วยเสริมขวัญ กำลังใจของครูให้เข้มแข็ง และรวมหมู่คณะให้เป็นทีม เพื่อปฏิบัติงานร่วมกันด้วยกำลังสติปัญญา เพื่อบรรลุจุดประสงค์เดียวกัน ขวัญและกำลังใจเป็นเรื่องของจิตใจ ด้านปรับปรุงการสอนและส่งเสริมความเจริญงอกงามของครู

5. ช่วยพิจารณาความเหมาะสมของงานให้ตรงกับความสามารถของครูแต่ละคน เมื่อมอบงานนั้น ๆ ให้ครู ก็ควรช่วยประคับประคองให้ครูผู้นั้นใช้ความสามารถของตนปฏิบัติงานให้ก้าวหน้า ช่วยค้นหาคุณลักษณะที่ดีเด่นในตัวครูแล้วส่งเสริมให้ดียิ่งขึ้น

6. ช่วยครูให้พัฒนาการสอนของตน สนับสนุนให้ครูได้พิจารณาวิธีสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ว่าตรงไหนเข้มแข็ง และตรงไหนเป็นจุดอ่อนซึ่งจะต้องแก้ไข อันอาจใช้ Check List หรือ Rating form โดยอาศัยหลักเกณฑ์วิชาหลักการสอน ส่วนการเลือกเนื้อหา การสร้างโครงการสอน การทำและการใช้อุปกรณ์การสอน ตลอดจนเครื่องมือสื่อทัศนศึกษา และสื่อการสอน การใช้ทรัพยากรให้เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ การให้งานและการควบคุมนั้นมีข้อควรระวัง ดังนี้

6.1 ไม่พยายามยึดเยียดความคิดเห็นแก่ครู ไม่พยายามฝืนให้ครูทำตามแบบที่ตนชอบ เพราะครูแต่ละคนต่างมีความคิดเห็นเป็นของตนเอง และมีแบบอย่างการทำงานตามแบบของตนเอง ผู้นิเทศจึงควรทำงานร่วมกับครูโดยให้ครูได้รู้จักใช้ความสามารถของตนเองเป็นสำคัญ

6.2 หลีกเลี่ยงการรอกำหนดแนะนำจำนวนมาก ในการพัฒนาปรับปรุงการสอน จนครูรับไม่ไหว คือ ทั้งมากและยาก

7. ช่วยฝึกครูใหม่ให้เข้าใจงานในโรงเรียน และงานอาชีพครู ครูใหม่แม้จะได้รับการฝึกอบรมทางวิชาการมาเป็นอย่างดี แต่ยังขาดประสบการณ์ในงานธุรการต่าง ๆ การช่วยฝึกครูใหม่ อาจจะทำก่อนโรงเรียนเปิด ทั้งด้านธุรการ และการปกครองชั้น รวมทั้งด้านสังคมและการทำงานร่วมกัน

8. ช่วยประเมินผลงานของครู โดยอาศัยความเจริญงอกงามของเด็กไปตามแนวทางที่ได้ตกลงกันไว้ การประเมินผลงานของครูมีหลักเกณฑ์ เช่น บันทึกการสังเกตหรือสังเกตในเวลาที่ครูเข้าประชุม หลักฐานการแสดงความคิดริเริ่ม การวางตน ความขยันหมั่นเพียร ทัศนคติปริมาณ และคุณภาพของงาน เป็นต้นแบบให้ครูวัดตนเอง หรือนักเรียนวัดครูในด้านการสอนความมุ่งหมายในการวัดผลเพื่อจะได้ทราบว่า

8.1 อะไรบ้างที่ก้าวหน้า และก้าวหน้าไปในระยะใด

8.2 อะไรบ้างที่หยุดนิ่ง

8.3 อะไรบ้างที่ถอยหลัง

ทั้งข้อ 8.2 และ 8.3 นำมาวิเคราะห์เหตุผลเหตุ หาทางแก้ไข แต่ละมูลเหตุเพื่อให้การเรียนรู้ของนักเรียนดีขึ้นตามลำดับ

9. เพื่อช่วยครูก้นหาปัญหาในการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน ช่วยครูวางแผนการสอนให้เหมาะสม ในการสอนครั้งหนึ่ง ๆ การเรียนรู้ของเด็กในวิชาเดียวกัน ครูสอนอย่างเดียวกัน การเรียนรู้ย่อมแตกต่างกันเป็นคน ๆ ไป เด็กที่เรียนรู้ได้น้อยกว่าเด็กส่วนมากนั้นเป็นเพราะอะไร ครูบางคนมองหาจุดแตกต่างนี้ไม่พบ หรือบางทีก็ปล่อยปัญหาของเด็กผ่านไปโดยไม่คิดจะหาวิธีแก้ไข สิ่งนี้ผู้นิเทศต้องช่วยครูก้นวางแผนการสอนและแก้ไขปัญหมาให้เหมาะสม

10. ช่วยในด้านประชาสัมพันธ์ บอกเล่าและชี้แจงให้ชุมชนและท้องถิ่นทราบถึงความเคลื่อนไหวของการศึกษาที่โรงเรียนได้ดำเนินการไปแล้ว ทั้งนี้ เพื่อให้สร้างความเข้าใจ และให้ความร่วมมือช่วยเหลือโรงเรียน การประชาสัมพันธ์อาจจะเป็นได้ทั้งการติดต่อเป็นส่วนตัว การเยี่ยมเยียน การกีฬา อาศัยวัด (พระ) การจัดตั้งสมาคมครู-ผู้ปกครอง จัดปาฐกถา ห้องสมุดประชาชนเมื่อชุมชนเข้าใจกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อความเจริญงอกงามของบุตรหลานแล้ว ก็จะทำให้เกิดศรัทธา ให้ความร่วมมือทั้งกำลังใจ กำลังกาย และกำลังทรัพย์

วัตถุประสงค์ของการนิเทศ

1. เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
2. เพื่อพัฒนาการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
3. เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูตามที่ออกแบบการจัดการเรียนรู้

ประเด็นการนิเทศ

1. ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

วิธีการและกระบวนการนิเทศ

วิธีการดำเนินการนิเทศของผู้นิเทศควรมีการวางลำดับขั้นตอนการดำเนินงาน หรือมีกระบวนการนิเทศเพื่อกำหนดขั้นตอนหรือกิจกรรมในการนิเทศ ทำให้ทราบถึงวิธีการ ขั้นตอนดำเนินงาน และการปฏิบัติงานการนิเทศอย่างมีระบบ เพื่อให้ประสบผลสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ของการนิเทศ ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

1. การเตรียมการนิเทศ

1.1 สํารวจข้อมูลสารสนเทศเพื่อการนิเทศ

- 1) ข้อมูล สารสนเทศ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ วัสดุอุปกรณ์ ห้องสมุด รวมถึงแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกระบบการศึกษา
- 2) ข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวกับผู้เรียน เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (NT / O-NET)

3) ข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับครู เช่น จำนวนครู คุณวุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ รายวิชาที่สอน ผลงานทางวิชาการ การจัดการเรียน/ชั้นเรียน สื่อ อุปกรณ์การสอน แหล่งข้อมูลเรียนรู้

4) ข้อมูลด้านการจัดการเรียนรู้ เช่น ลักษณะและวิธีการสอน ตารางสอน การมีส่วนร่วมของ นักเรียน การใช้ตำราเรียน สื่อการสอน การประเมินผลการเรียนการสอน การรายงานผลการเรียน การสอนซ่อม เสริม วิธีและ การใช้เครื่องมือประเมิน

1.2 ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อนำไปใช้ในการนิเทศ ติดตาม ซึ่งมีองค์ความรู้ 4 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ประเด็นที่ 2 การบริหารจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย 1) สารสนเทศด้านการจัดการศึกษา ในศตวรรษที่ 21 และนวัตกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง 2) รูปแบบ/วิธีการ/กระบวนการ/ขั้นตอน/เทคนิค เกี่ยวกับการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก และ 3) การส่งเสริม สนับสนุนครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ประเด็นที่ 3 การออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ได้แก่ การออกแบบ หน่วยการเรียนรู้และการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1) การกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ โดยการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนใน ศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะวิชาชีพ

2) การกำหนดหลักฐานการเรียนรู้ อาจกำหนดเป็นภาระงานหรือชิ้นงานรวบยอดประจำ หน่วยการเรียนรู้ ซึ่งใช้ในการประเมินเมื่อสิ้นสุดหน่วยการเรียนรู้ และหลักฐานการเรียนรู้ที่จำเป็นต้องเก็บ รวบรวมระหว่างการจัดการเรียนรู้

3) การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเลือกกิจกรรม รูปแบบ วิธีการที่ส่งเสริมการจัดการ เรียนรู้เชิงรุก เพื่อบูรณาการในแผนการเรียนรู้ โดยใช้สื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรมการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ที่ หลากหลาย เพื่อกระตุ้นผู้เรียนอย่างเหมาะสม

ประเด็นที่ 4 การสังเกตชั้นเรียน ประเด็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก

2. การวางแผนการนิเทศ

การวางแผนการนิเทศจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

2.1 กำหนดประเด็นในการนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จากการศึกษาสภาพปัญหา และ ความต้องการในการนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามที่ค้นพบ

2.2 กำหนดเป้าหมายในการนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

2.3 กำหนดวัตถุประสงค์ในการนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

2.4 กำหนดรูปแบบ วิธีการและเทคนิคการนิเทศให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยใช้เทคนิคการนิเทศหลากหลาย เช่น เทคนิคการนิเทศตามสถานการณ์ เทคนิคการนิเทศแบบชี้แนะสะท้อน

คิดและเป็นพี่เลี้ยง (Reflective Coaching and Mentoring) เทคนิคการนิเทศแบบสนทนากลุ่ม เทคนิคการสอนแนะ (Coaching Techniques) เทคนิคการนิเทศแบบกัลยาณมิตร

2.5 กำหนดสื่อ และเครื่องมือการนิเทศให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการนิเทศ

2.6 กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จเพื่อตรวจสอบการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการนิเทศ

2.7 กำหนดช่วงเวลา เพื่อวางแผนในการใช้เวลา และการนัดหมายผู้รับการนิเทศในการปฏิบัติการนิเทศตามแผนการนิเทศ

3. การดำเนินการนิเทศ

การดำเนินการนิเทศ เป็นการปฏิบัติการนิเทศตามกิจกรรมการนิเทศที่ระบุไว้ในแผนการนิเทศ โดยผู้นิเทศต้องกำหนดวัตถุประสงค์และเครื่องมือนิเทศที่ใช้ในการนิเทศเพื่อให้การนิเทศบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแต่ละประเด็น เช่น

กิจกรรมการนิเทศ	วัตถุประสงค์	เอกสารประกอบการนิเทศ/ สื่อ เครื่องมือนิเทศ
1. ประชุมผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ผู้บริหารโรงเรียน รอง ผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการของโรงเรียน /หัวหน้างานวิชาการ หัวหน้ากลุ่ม สาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน	1. เพื่อสร้างทีมงานนิเทศ 2. เพื่อสร้างความเข้าใจ และข้อตกลง ร่วมกันระหว่างผู้นิเทศ กับผู้รับการนิเทศ ในการส่งเสริมและพัฒนาจัดกิจกรรม การเรียนรู้เชิงรุก	1. เอกสารเกี่ยวกับองค์ความรู้ในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก 2. เอกสารนโยบายที่เกี่ยวข้อง
2. นิเทศเพื่อสร้างความเข้าใจแก่ ครูผู้สอน (อาจใช้กิจกรรมนิเทศ/ วิธีการที่หลากหลาย เช่น ประชุม ชี้แจง บรรยาย สัมภาษณ์ ระดม ความคิด ตรวจสอบเอกสาร) โดยใช้เทคนิคการนิเทศหลากหลาย	1. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การจัดทำหน่วยการเรียนรู้/แผนการ จัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการ Active Learning 2. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ ที่ใช้กระบวนการ Active Learning	1. เอกสารเกี่ยวกับองค์ความรู้ในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก 2. เอกสารหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการ เรียนรู้ที่ใช้ Active Learning และตัวอย่าง 3. แบบตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้เชิง รุก
3. สังเกตชั้นเรียน	1. เพื่อสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ ใช้ Active Learning 2. เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ	1. แบบบันทึกการสังเกตการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้เชิงรุก 2. แบบประเมินผลการดำเนินการจัด กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก
4. จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยใช้ กระบวนการ PLC	1. เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเสนอแนะ แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ กระบวนการ Active Learning	1. เอกสารหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการ เรียนรู้ที่ใช้กระบวนการ Active Learning 2. แบบบันทึกกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3. ตัวอย่างผลงาน ที่ประสบผลสำเร็จ

4. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ / นำเสนอผลงานครู

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำเสนอผลงานที่สะท้อนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูโรงเรียน หรือจัดในระดับเขตพื้นที่ ทั้งนี้ อาจจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในภาพรวม ร่วมกับกิจกรรมทางวิชาการอื่น ๆ ตามบริบทและความพร้อมของแต่ละเขตพื้นที่

5. การสรุปและรายงานผล

การสรุปและรายงานผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) อย่างเป็นระบบ ประเด็นปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน รวมถึงความพึงพอใจในการดำเนินงานของโรงเรียนและการนิเทศ ตัวอย่างส่วนประกอบของเอกสารสรุปและรายงานผลการนิเทศ ซึ่งควรมีหัวข้อสำคัญ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ส่วนนำ

ส่วนที่ 2 ส่วนเนื้อหา

2.1 บทนำ

2.2 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3 วิธีดำเนินการ

2.4 ผลการนิเทศ

2.5 สรุปและข้อเสนอแนะในการนิเทศ

ส่วนที่ 3 ส่วนอ้างอิง

3.1 บรรณานุกรม

3.2 ภาคผนวก (ภาพประกอบ, หนังสือราชการที่เกี่ยวข้อง)

3.3 คำสั่งคณะกรรมการดำเนินงาน

หน่วยที่ 2

สร้างประสบการณ์พัฒนาคุณภาพด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ใบกิจกรรมการพัฒนาทักษะด้านจัดการเรียนรู้ Active Learning

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน

(สำหรับครูผู้สอน)

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

เพื่อให้ผู้รับการพัฒนา

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ Active Learning
2. มีทักษะในการดำเนินการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ Active Learning ที่สอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา
3. เห็นความสำคัญและตระหนักในการดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้ Active Learning สู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

คำชี้แจง

ให้ผู้รับการพัฒนาศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ เทคนิคและรูปแบบเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ Active Learning เพื่อดำเนินการ ออกแบบกิจกรรม ขับเคลื่อนนโยบายด้านการจัดการเรียนรู้ Active Learning สู่การปฏิบัติจริงในสถานศึกษา แล้วบันทึก/รายงานผลการดำเนินการในใบกิจกรรมที่ 1- 5 ดังนี้

ใบกิจกรรมที่ 1	
ความหมายและความสำคัญการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	
คำชี้แจง ให้ท่านสรุปผลการเรียนรู้จากการเข้าร่วมการพัฒนาและบันทึกในตารางต่อไปนี้	
สิ่งที่ได้เรียนรู้	รายละเอียด
สิ่งที่ได้เรียนรู้	
สิ่งที่ยังสงสัยอยู่	
สิ่งที่จะนำไปประยุกต์ใช้	
ชื่อ-สกุล ผู้รายงาน.....สังกัด.....	

ใบกิจกรรมที่ 2			
รูปแบบ และเทคนิคการจัดการเรียนรู้ (Active Learning)			
คำชี้แจง ขอให้ท่านวิเคราะห์รูปแบบและเทคนิคการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่ค้นพบ โดยสรุปและบันทึกในตารางต่อไปนี้			
ที่	รูปแบบที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกActive(Learning) คือ รูปแบบใด และมีขั้นตอน/กระบวนการอย่างไร	เทคนิค/วิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก(Active Learning) มีอะไรบ้าง	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับผู้นิเทศ
ชื่อ-สกุล ผู้รายงาน.....สังกัด.....			

ใบกิจกรรมที่ 3

การตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ Active Learning

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ กลุ่มสาระการเรียนรู้/รายวิชาชั้น.....

ชื่อผู้สอน.....โรงเรียน.....

คำชี้แจง ขอให้ท่านวิเคราะห์รูปแบบและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ Active Learning ที่ค้นพบจากแผนการจัดการเรียนรู้ของตนเองหรือเพื่อนครู โดยสรุปและบันทึกในตารางต่อไปนี้

ที่	รายการตรวจสอบ	มี	ไม่มี	บันทึกเพิ่มเติม
1	แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญชัดเจนได้แก่ จุดประสงค์ การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล			
2	จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลมีความเชื่อมโยง สอดคล้องกัน			
3	จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับตัวชี้วัด ระบุพฤติกรรมชัดเจน สามารถวัดได้			
4	กิจกรรมการเรียนรู้นำไปสู่พฤติกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้			
5	กิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และลงมือปฏิบัติ			
6	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริม กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์			
7	กิจกรรมการเรียนรู้สนับสนุนให้ผู้เรียนตั้งคำถาม อภิปรายร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้จนนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้			
8	วิธีการวัดผลและประเมินผลสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้			
9	เครื่องมือการวัดผลและประเมินผลสอดคล้องกับวิธีการวัดผลและประเมินผล			
10	เครื่องมือมีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนไว้อย่างชัดเจน			
11	ผลการประเมินแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จตามจุดประสงค์การเรียนรู้			
12	กำหนดสื่อ/แหล่งเรียนรู้เหมาะสม สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้			
13	กำหนดหลักฐานการเรียนรู้ที่สะท้อนความรู้ความสามารถตามจุดประสงค์การเรียนรู้			

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี).....

.....ลงชื่อผู้นิเทศ

(.....)

ใบกิจกรรมที่ 4

กรณีศึกษาชั้นเรียนด้านการจัดการเรียนรู้ Active Learning

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ กลุ่มสาระการเรียนรู้/รายวิชาชั้น.....

ชื่อผู้สอน.....โรงเรียน.....

คำชี้แจง ขอให้ท่านสังเกตและบันทึกค้นพบจากการนิเทศชั้นเรียนของครูผู้สอน ในตารางต่อไปนี้

ที่	รายการตรวจสอบ	มี	ไม่มี	บันทึกเพิ่มเติม
1	จัดบรรยากาศในห้องเรียนให้เหมาะสมและเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ เช่น แสงสว่าง การจัดโต๊ะ เก้าอี้ ฯลฯ			
2	จัดเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้			
3	แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้			
4	ทบทวนความรู้เดิมเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่			
5	กระตุ้น/สร้างความสนใจผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย			
6	นำเข้าสู่บทเรียนที่น่าสนใจ สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้			
7	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้			
8	ใช้สื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้			
9	ใช้คำถามที่ส่งเสริมกระบวนการคิดขั้นสูงระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
10	การสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงภาวะทางอารมณ์ ความรู้สึกของผู้เรียนในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
11	ควบคุมสถานการณ์การจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม			
12	แลกเปลี่ยนเรียนรู้และสรุปผลการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรม			
13	นำเสนอผลงานจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย			
14	สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้และใช้คำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น			
15	วัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้			
16	สรุปและบันทึกผลการจัดการเรียนรู้			

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี).....

.....ลงชื่อผู้นิเทศ

(.....)

ใบกิจกรรมที่ 5

การสรุปผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ Active Learning

คำชี้แจง ขอให้ท่านสรุปผลการจัดการเรียนรู้ Active Learning แล้วบันทึกผลในตารางต่อไปนี้

เวลา	กระบวนการจัดการเรียนการสอน (พฤติกรรมกรรมการจัดการสอนของครู/ การเรียนรู้ของผู้เรียน)	ข้อค้นพบ	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ

หมายเหตุ ผู้สังเกตอาจบันทึกตามขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน เช่น ชี้นำสู่บทเรียน ชั้นกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นสรุป หรือสังเกตและบันทึกตามแผนที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี).....

.....ลงชื่อผู้นิเทศ
 (.....)

ใบกิจกรรมการพัฒนาทักษะด้านการจัดการเรียนรู้ Active Learning
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน
(สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา)

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

เพื่อให้ผู้รับการพัฒนา

4. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ Active Learning
5. มีทักษะในการดำเนินการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ Active Learning ที่สอดคล้องกับ

สภาพบริบทของสถานศึกษา

6. เห็นความสำคัญและตระหนักในการดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้ Active Learning สู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

คำชี้แจง

ให้ผู้รับการพัฒนาศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ เทคนิคและรูปแบบเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ Active Learning เพื่อดำเนินการ ออกแบบกิจกรรม ขับเคลื่อนนโยบายด้านการจัดการเรียนรู้ Active Learning สู่การปฏิบัติจริงในสถานศึกษา แล้วบันทึก/รายงานผลการดำเนินการในใบกิจกรรมที่ 1- 3 ดังนี้

ใบกิจกรรมที่ 1	
ความหมายและความสำคัญการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	
คำชี้แจง ให้ท่านสรุปผลการเรียนรู้จากการเข้าร่วมการพัฒนาและบันทึกในตารางต่อไปนี้	
สิ่งที่ได้เรียนรู้	รายละเอียด
สิ่งที่ได้เรียนรู้	
สิ่งที่ยังสงสัยอยู่	
สิ่งที่จะนำไปประยุกต์ใช้	
ชื่อ-สกุล ผู้รายงาน.....สังกัด.....	

ใบกิจกรรมที่ 2			
ชื่องาน รูปแบบ /เทคนิค ในการบริหารด้านการจัดการเรียนรู้ Active Learning			
คำชี้แจง ขอให้ท่านวิเคราะห์รูปแบบและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ Active Learning ที่ค้นพบในสถานศึกษาของท่าน โดยสรุปและบันทึกในตารางต่อไปนี้			
ที่	รูปแบบ/เทคนิค ที่ใช้ในการบริหาร การจัดการเรียนรู้ Active Learning คือ รูปแบบใด และมีขั้นตอน/ กระบวนการอย่างไร	ข้อค้นพบจากการ ดำเนินการ	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
ชื่อ-สกุล ผู้รายงาน.....สังกัด.....			

ใบกิจกรรมที่ 3

ชื่องาน ผลการดำเนินการด้านการจัดการเรียนรู้ Active Learning

คำชี้แจง ขอให้ท่านสรุปผลการดำเนินการด้านการจัดการเรียนรู้ Active Learning ที่ได้ดำเนินการในสถานศึกษาของท่านในประเด็นต่อไปนี้

1. ชื่อกิจกรรม

2. รายละเอียดกิจกรรม

2.1 ลักษณะกิจกรรม

2.2 เป้าหมายการดำเนินการ

2.2.1 เป้าหมายเชิงปริมาณ

2.2.2 เป้าหมายเชิงคุณภาพ

2.3 รูปแบบ/ขั้นตอนการ

2.4 ระยะเวลาดำเนินการ

2.5 ตัวชี้วัดความสำเร็จ (เครื่องมือ/วิธีการวัดและประเมินผลกิจกรรม ฯลฯ)

3. ผลการดำเนินการ

4. ข้อค้นพบจากการดำเนินกิจกรรม

5. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ใบกิจกรรมการพัฒนาทักษะด้านการจัดการเรียนรู้ Active Learning
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน
(สำหรับศึกษานิเทศก์)

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

เพื่อให้ผู้รับการพัฒนา

7. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ Active Learning
8. มีทักษะในการดำเนินการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ Active Learning ที่สอดคล้องกับ

สภาพบริบทของสถานศึกษา

9. เห็นความสำคัญและตระหนักในการดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้ Active Learning สู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

คำชี้แจง

ให้ผู้รับการพัฒนาศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ เทคนิคและรูปแบบเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ Active Learning เพื่อดำเนินการ ออกแบบกิจกรรม ขับเคลื่อนนโยบายด้านการจัดการเรียนรู้ Active Learning สู่การปฏิบัติจริงในสถานศึกษา แล้วบันทึก/รายงานผลการดำเนินการในใบกิจกรรมที่ 1- 6 ดังนี้

ใบกิจกรรมที่ 1	
ความหมายและความสำคัญการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	
คำชี้แจง ให้ท่านสรุปผลการเรียนรู้จากการเข้าร่วมการพัฒนาและบันทึกในตารางต่อไปนี้	
สิ่งที่ได้เรียนรู้	รายละเอียด
สิ่งที่ได้เรียนรู้	
สิ่งที่ยังสงสัยอยู่	
สิ่งที่จะนำไปประยุกต์ใช้	
ชื่อ-สกุล ผู้รายงาน.....สังกัด.....	

ใบกิจกรรมที่ 2			
ชื่องาน รูปแบบ และเทคนิคการนิเทศการจัดการเรียนรู้ Active Learning			
คำชี้แจง ขอให้ท่านวิเคราะห์รูปแบบและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ Active Learning ที่ค้นพบในสถานศึกษาของท่าน โดยสรุปและบันทึกในตารางต่อไปนี้			
ที่	รูปแบบที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ Active Learning คือ รูปแบบใด และมีขั้นตอน/กระบวนการอย่างไร	เทคนิค/วิธีการการจัดการเรียนรู้ Active Learning มีอะไรบ้าง	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับผู้นิเทศ
ชื่อ-สกุล ผู้รายงาน.....สังกัด.....			

ใบกิจกรรมที่ 3

การตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ Active Learning

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ กลุ่มสาระการเรียนรู้/รายวิชาชั้น.....

ชื่อผู้สอน.....โรงเรียน.....

คำชี้แจง ขอให้ท่านวิเคราะห์รูปแบบและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ Active Learning ที่ค้นพบจากการนิเทศครูผู้สอน โดยสรุปและบันทึกในตารางต่อไปนี้

ที่	รายการตรวจสอบ	มี	ไม่มี	บันทึกเพิ่มเติม
1	แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญชัดเจนได้แก่ จุดประสงค์ การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล			
2	จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลมีความเชื่อมโยง สอดคล้องกัน			
3	จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับตัวชี้วัด ระบุพฤติกรรมชัดเจน สามารถวัดได้			
4	กิจกรรมการเรียนรู้นำไปสู่พฤติกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้			
5	กิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และลงมือปฏิบัติ			
6	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริม กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์			
7	กิจกรรมการเรียนรู้สนับสนุนให้ผู้เรียนตั้งคำถาม อภิปรายร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้จนนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้			
8	วิธีการวัดผลและประเมินผลสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้			
9	เครื่องมือการวัดผลและประเมินผลสอดคล้องกับวิธีการวัดผลและประเมินผล			
10	เครื่องมือมีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนไว้อย่างชัดเจน			
11	ผลการประเมินแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จตามจุดประสงค์การเรียนรู้			
12	กำหนดสื่อ/แหล่งเรียนรู้เหมาะสม สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้			
13	กำหนดหลักฐานการเรียนรู้ที่สะท้อนความรู้ความสามารถตามจุดประสงค์การเรียนรู้			

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี).....

.....ลงชื่อผู้นิเทศ

(.....)

ใบกิจกรรมที่ 4

กรณีศึกษาชั้นเรียนด้านการจัดการเรียนรู้ Active Learning

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ กลุ่มสาระการเรียนรู้/รายวิชาชั้น.....

ชื่อผู้สอน.....โรงเรียน.....

คำชี้แจง ขอให้ท่านสังเกตและบันทึกค้นพบจากการนิเทศชั้นเรียนของครูผู้สอน ในตารางต่อไปนี้

ที่	รายการตรวจสอบ	มี	ไม่มี	บันทึกเพิ่มเติม
1	จัดบรรยากาศในห้องเรียนให้เหมาะสมและเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ เช่น แสงสว่าง การจัดโต๊ะ เก้าอี้ ฯลฯ			
2	จัดเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้			
3	แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้			
4	ทบทวนความรู้เดิมเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่			
5	กระตุ้น/สร้างความสนใจผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย			
6	นำเข้าสู่บทเรียนที่น่าสนใจ สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้			
7	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้			
8	ใช้สื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้			
9	ใช้คำถามที่ส่งเสริมกระบวนการคิดขั้นสูงระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
10	การสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงภาวะทางอารมณ์ ความรู้สึกของผู้เรียนในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
11	ควบคุมสถานการณ์การจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม			
12	แลกเปลี่ยนเรียนรู้และสรุปผลการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรม			
13	นำเสนอผลงานจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย			
14	สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้และใช้คำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น			
15	วัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้			
16	สรุปและบันทึกผลการจัดการเรียนรู้			

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี).....

.....ลงชื่อผู้นิเทศ

(.....)

ใบกิจกรรมที่ 5

การตรวจสอบการจัดการเรียนรู้ Active Learning

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ กลุ่มสาระการเรียนรู้/รายวิชาชั้น.....

ชื่อผู้สอน.....โรงเรียน.....

คำชี้แจง ขอให้ท่านวิเคราะห์ประเด็นการจัดการเรียนรู้ Active Learning ที่ค้นพบจากการนิเทศครูผู้สอน โดยสรุปและบันทึกในตารางต่อไปนี้

ประเด็น	การดำเนินการ
ด้านการเตรียมการสอน	
1. ออกแบบการเรียนรู้	
2. จัดทำหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐาน/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/การวัดและประเมินผล	
4. จัดเตรียมสื่อ นวัตกรรม วัสดุ-อุปกรณ์	
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	
1. มีกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนที่น่าสนใจ/กระตุ้นผู้เรียน	
2. พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หาความรู้/หาคำตอบด้วยตนเอง คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์งาน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เชื่อมโยงกับชีวิตจริง และนำไปประยุกต์ใช้ได้ มอบหมายงานให้เหมาะสมตามศักยภาพของผู้เรียน	
3. การมอบหมายงานให้นักเรียนสร้างผลงาน/ชิ้นงาน/นวัตกรรม	
ด้านสื่อ นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้	
1. การใช้สื่อ และแหล่งเรียนรู้	
2. นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ และแหล่งเรียนรู้	
3. การใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้	

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี).....

.....ลงชื่อผู้นิเทศ
 (.....)

ใบกิจกรรมที่ 6

การสรุปผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ Active Learning

คำชี้แจง ขอให้ท่านสรุปผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ Active Learning แล้วบันทึกผลในตารางต่อไปนี้

กระบวนการจัดการเรียนการสอน (พฤติกรรมการจัดการสอนของครู/ การเรียนรู้ของผู้เรียน)	ข้อค้นพบ	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ

หมายเหตุ อาจบันทึกตามขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน เช่น ชี้นำสู่บทเรียน ชี้นกิจกรรมการเรียนรู้
ขั้นสรุป หรือสังเกตและบันทึกตามแผนที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี).....
.....
.....

.....ลงชื่อผู้นิเทศ
(.....)

หน่วยที่ 3

แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ประเด็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้

1. ท่านได้ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning ในโรงเรียนหรือชั้นเรียนของท่านอย่างไรบ้าง
2. ภาพความสำเร็จหรือความภาคภูมิใจในการดำเนินการ Active Learning ที่เกิดจากการ ดำเนินการของท่านเป็นอย่างไร
3. ปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จในข้อที่ 2 มีอะไรบ้าง
4. อุปสรรคหรือข้อจำกัดในการดำเนินการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning ใน โรงเรียนหรือชั้นเรียนของท่านมีหรือไม่ อย่างไร
5. ท่านสามารถก้าวข้ามอุปสรรคเหล่านั้นได้อย่างไร
6. ข้อเสนอสำหรับการขับเคลื่อนนโยบาย/กิจกรรม Active Learning มีอะไรบ้าง

เอกสารอ้างอิง

- ดุขฎิ โยเหลา และคณะ (2557). การศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบ PBL ที่ได้จากโครงการสร้างชุดความรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชน : จากประสบการณ์ความสำเร็จของโรงเรียนไทย. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดทิพย์วิสุทธิ.
- ไพฑูริย์ สินลารัตน์. (2545) กระบวนทัศน์ใหม่ในการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา. งามคำแห่งปีที่ 19 ฉบับที่ 1 (ม.ค.-มี.ค.2545) หน้า 11-23.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และทัศนีย์ บุญเติม. (2545). การสอนแบบ Research Based Learning การเรียนการสอนที่มีวิจัยเป็นฐาน. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แวมมณี. (2548). ศาสตร์การสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 5) กรุงเทพฯ : ด่านสุทธาการพิมพ์จำกัด.
- บัณฑิต ทิพาการ. (2550). การพัฒนาคุณภาพอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2553). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning).
- หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้.
- _____. (2562). แนวทางการนิเทศบูรณาการโดยใช้พื้นที่เป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การนิเทศภายในโรงเรียน โดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน.
- _____. (2562). หลักสูตรฝึกอบรมการนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยกระบวนการ Coaching & Mentoring.
- Bonwell, C.C. and Eison, J.A., 1991, Active Learning Creating Excitement in The Classroom. ASHEERIC Education Report No.1, The George Washington University, Washington DC, pp. 1 - 47.

คณะทำงาน

ที่ปรึกษา

นายเจริญชัย กิตติพิรเดช

นายจิรัฐพงศ์ สุমনะ

นางสาววิไลวรรณ ยะสินธ์

นายสัมฤทธิ์ กอไธสง

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน

ผู้พัฒนาหลักสูตร

นางสาวพิชญา คำปัน

นางสาวสุดาภรณ์ สืบสุติน

นางสาวพลอยไพลิน นิลกรรณ์

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ

คณะบรรณาธิการกิจหลักสูตร

นายสรวง ศรีแก้วทุม

นางศรีจันทร์รัตน์ กันทะวัง

นางสาวพิชญา คำปัน

นางชนัดดา ทิพย์เลิศ

นางสาวสุดาภรณ์ สืบสุติน

นายเดชกำพล เจตียยอด

นายพีรวุทธิ์ สีตาบุตร

นางสาวพลอยไพลิน นิลกรรณ์

นางสาวภัทรมาศ ปินใจ

นางสาวปัทมา ฮูเซน

นายภูษิตภรณ์ ยศวงศ์เรือน

ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ

ผู้ออกแบบปกและจัดรูปเล่ม

นางสาวพลอยไพลิน นิลกรรณ์

นางสาววิตตรี ยุชมภู

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ

เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน

2023